

Pénzforgalomról mindenkinek 1.

Bankkártyák

2008

Bankkártyák

2008. január

A Magyar Nemzeti Bank jelen kiadványa kizárólag tájékoztatás célját szolgálja.

A jelen tájékoztató tartalma nem minősül a jogalkotásról szóló 1987. évi XI. törvény 53-56. §-aiban szabályozott jogi iránymutatásnak, ezért jogi ereje, kötelező tartalma nincs.

Ennélfogva a megállapítások jogvitában nem használhatóak fel.

Készítette: Magyar Nemzeti Bank,
Pénzforgalom és értékpapír-elszámolás

Kiadja a Magyar Nemzeti Bank

Felelős kiadó: Iglódi-Csató Judit

1850 Budapest, Szabadság tér 8–9.

www.mnb.hu

ISSN 1789-6371 (on-line)

Tartalomjegyzék

Bevezetés	7
I. A bankkártyák főbb ismérvei	8
1. Mi a bankkártya?	8
2. Mi a különbség az előre fizetett-, a betéti, a hitel- és a terhelési kártya között?	8
3. Mi a többfunkciós kártya, azaz működhet-e ugyanaz a kártya például az egyik műveletnél betéti, a másikonál hitelkártyaként?	9
4. Mi az elektronikus pénztárca?	9
5. Milyen védjegy szerepelhet a hazánkban használható bankkártyákon?	9
6. Mi a különbség a lakossági kártya és a business kártya között?	10
7. Mi az ikermárkás kártya és a szponzorkártya?	10
8. Mi a különbség a dombornyomott és a gravírozott kártya között?	11
9. Milyen kártyákról beszélhetünk az adatok tárolásának módja szerint?	11
10. Kapcsolódhat-e egy bankszámlához több kártya?	12
11. Lehet-e egy kártyán több védjegy?	12
12. Hol és hogyan lehet bankkártyához jutni?	12
13. Kinek a tulajdona a bankkártya?	12
14. Bankkártyának tekinthetők-e a kereskedői kártyák?	13
II. A kártyabirtokos és a kártyát kibocsátó bank közötti szerződés	14
15. Melyek egy szerződés kötelező kellékei?	14
16. Módosíthatja-e a kibocsátó egyoldalúan a már megkötött szerződés feltételeit?	15
17. Kit terhel a jogosulatlan kártyahasználatból eredő kár?	15
18. Ki viseli a felelősséget az ATM-en keresztül történő készpénzfelvétel vagy átutalási művelet sikertelen vagy hibás végrehajtásáért?	16
19. Milyen jogai vannak a kártyabirtokosnak?	17
20. Visszavonhatja-e a kártyabirtokos a kártyájával adott fizetési megbízást?	17
21. Mit jelent a bankkártya aktiválása?	18
22. Megváltoztathatja-e a kártyabirtokos titkos személyi azonosító kódját (PIN-kód)?	18
23. Meddig érvényes a bankkártya?	18
24. Megtagadhatja-e a kibocsátó a lejárt bankkártya megújítását?	19
III. A kártyabirtokost terhelő díjak	20
25. Milyen jutalékkal, költséggel és kamattal terheli meg a kibocsátó a kártyabirtokos számláját?	20
26. Hogyan számítják ki a hitelkártyáknál a hitel kamatát?	20
27. Mi a kamatmentes hitelperiódus és hogyan állapítják meg?	21
28. Milyen díjak terhelik a kártyabirtokost külföldi készpénzfelvétel esetén?	21
29. Milyen árfolyamon számolják el a külföldi tranzakciókat?	22
30. Előfordulhat-e, hogy külföldi vásárlásnál forintban kiállított bizonylatot kapok?	22

31. Előfordulhat-e, hogy külföldi készpénzfelvétel során forintban kiállított bizonylatot nyomtat az ATM?	23
32. Belföldi vásárlás esetén előfordulhat-e, hogy magasabbösszeggel terhelik meg a számlát, mint amennyi a vásárlás összege?	23
33. Bankkártyával történő fizetés esetén megemelheti-e a kereskedő az áru árát, illetve felszámíthat-e külön díjat?	24
IV. A kereskedő és a bankja közötti szerződés	25
34. Hogyan juthatnak a kereskedők a bankkártyás fizetést lehetővé tevő POS-berendezéshez?	25
35. Milyen elemei vannak a kereskedő és bankja között megkötött szerződésnek?	25
36. Milyen, az elfogadó bank felé fizetendő költségekkel jár egy kereskedő számára a bankkártya-elfogadás?	25
37. Mi az interchange díj?	26
38. Milyen előnyei származhatnak a kereskedőknek a bankkártya-elfogadásból?	26
39. Mikor jut pénzéhez a kereskedő bankkártyás fizetés esetén?	27
40. Hogyan védekezhet a kereskedő a bankkártyás visszaélések ellen?	27
41. Mi a teendő, ha meghibásodik a POS-berendezés?	27
V. A bankkártyák használata	28
42. Hol lehet használni a bankkártyát?	28
43. Milyen kártyaelfogadó berendezések működhetnek az üzletekben (kereskedői elfogadóhelyeken)?	28
44. Milyen műveletek és hogyan végezhetők bankkártyával ATM-berendezéseknél?	29
45. Hogyan kell vásárolni bankkártyával?	30
46. Megkövetelhetik-e a kereskedők a PIN és az aláírás együttes használatát?	31
47. Lehet-e a vásárlást készpénzfelvétellel összekötni?	31
48. Minden magyarországi kibocsátású bankkártya használható a hazai és külföldi ATM-eknél?	31
49. Minden magyarországi kibocsátású kártya használható a hazai és külföldi POS-berendezéseknél (kereskedői elfogadóhelyeken)?	31
50. Megtagadhatja-e a kereskedő a bankkártya elfogadását?	32
51. Ki lehet-e fizetni bankkártyával az interneten, postán vagy telefonon keresztül vásárolt áru és szolgáltatás ellenértékét?	32
VI. Mire kell ügyelni a bankkártyák tárolása, használata során, mit kell tenni probléma esetén?	34
52. Miért kell a kártyabirtokosnak aláírnia a bankkártyát?	34
53. Mire kell ügyelni a PIN-kóddal kapcsolatban?	34
54. Mire kell vigyázni a bankkártyával történő fizetés során?	35
55. Mire kell vigyázni ATM-készpénzfelvét esetén?	36
56. Mire kell különösen ügyelni internetes vásárlás esetén?	36
57. Mit kell tenni a kártyabirtokosnak, ha elveszítette, ellopták vagy elrabolták a kártyáját, a PIN-kódját, vagy a bankkártyájával lebonyolított jogosulatlan műveletről szerez tudomást?	37

58. Hogyan csökkentheti annak lehetőségét, hogy illetéktelenek felhasználják elvesztett vagy elloptott bankkártyáját, illetve a kártya adatai alapján gyártott hamis kártyát?	38
A Bankkártyák című kiadvány készítése idején hatályos jogszabályok	39
Fogalmi meghatározások	40
Hogyan néz ki egy bankkártya elő- és hátlapja?	44

Bevezetés

A kártyás fizetési mód, amelynek közel fél évszázados hagyománya van az amerikai kontinensen, hazánkban az 1980-as évek legvégén jelent meg. Kezdetben csak devizaszámlához kapcsolódó kártyákat igényelhettek a bankszámla-tulajdonos ügyfelek, a kilencvenes évek elejétől azonban forint-alapú kártyákkal is megjelentek a hazai bankok. Ezeket azonban – bár szerepelt rajtuk a hazai kölcsönös kártyaelfogadás alapjául is szolgáló VISA és Eurocard (ma MasterCard) nemzetközi kártyatársaságok valamelyik védjegye – kizárólag országhatáron belül lehetett használni: készpénz felvételére és vásárlás ellenértékének a kifizetésére. A forint 2001. évi teljes konvertibilitását öt évvel megelőzve – 1996. január 1-jétől – a bankkártyákhoz kapcsolódóan konvertibilissé vált a forint, amely lehetővé tette a belföldön és külföldön egyaránt használható, nemzetközi védjeggyel ellátott bankkártyák kibocsátását, és tovább növelte a bankkártya mint fizetési eszköz népszerűségét.

Ez a kiadvány abból a célból készült, hogy segítségére legyen mind a kártyát használó (kártyabirtokos), mind pedig a kártyát elfogadó (kereskedő) ügyfeleknek a bankkártyák biztonságos használatának elsajátításában. A bankkártya üzletág ugyanis csak akkor tud fejlődni, ha mindkét ügyfélkörhöz tartozók száma nő, amelynek előfeltétele a bankkártya mint fizetési eszköz ismerete, biztonsága, az iránta tanúsított bizalom növelése.

Jelen kiadvány 58 kérdést és választ tartalmaz, témánként hat fejezetben. A könnyebb kezelhetőség érdekében a bevezető rész előtt, egy tartalomjegyzék mutatja a kérdések egymás utáni sorrendjét, a tartalomjegyzékben lévő egyes kérdésekre kattintva a kurzor a dokumentumon belül közvetlenül a megfelelő válaszra ugrik, így az egyes kérdések gyorsabban megtalálhatók. Néhány, a kártyabirtokos számára praktikus ajánlást bekeretezve tüntettünk fel. Az anyag végén található a készítés idején hatályos azon jogszabályok jegyzéke, amelyek a bankkártya üzletágra vonatkozó szabályokat is tartalmazzák, ezek figyelembevételével állítottuk össze a kérdésekre adott válaszokat. A „Fogalmi meghatározások” című rész az anyagban használt szakkifejezések definícióit tartalmazza. Az utolsó oldal a bankkártya elő- és hátlapjának a rajzát mutatja.

A Magyar Nemzeti Bank ezúton mond köszönetet azon intézményeknek, amelyek szakértői segítséget nyújtottak ennek az anyagnak az elkészítésében: Erstabank Hungary Nyrt., Inter-Európa Bank Zrt., Kereskedelmi és Hitelbank Nyrt., MKB Bank Zrt., Országos Takarékpénztár és Kereskedelmi Bank Nyrt., Raiffeisen Bank Zrt.; valamint a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletének munkatársa.

I. A bankkártyák főbb ismérvei

1. MI A BANKKÁRTYA?

A bankkártya a kibocsátó által a kártyabirtokos rendelkezésére bocsátott, általában plastikkap formájú fizetési eszköz, amelyet a kártyabirtokos áruk és szolgáltatások ellenértékének számlapénzzel illetve hitelből történő kifizetésére, készpénz felvételére és befizetésére, illetve egyéb műveletekre (pl: átutalás, egyenleglekérdezés) használhat azokon az ATM- és POS-berendezéseken, amelyeken szerepel a kártyán látható védjegy (lásd: 5. számú kérdés).

Vannak olyan bankkártyák, amelyeket a bankok nem banki intézményekkel együtt bocsátanak ki; ilyenek az ikermárkás, más néven társmárkás (co-branded) kártyák és a szponzor- (affinity) kártyák (lásd: 7. számú kérdés).

Azok a kártyák, amelyek kibocsátásában egyáltalán nem vesz részt pénzügyi intézmény, nem tekintethők bankkártyának, ezek kereskedői kártya néven váltak ismertté. Ilyenek például az üzemanyagtársaságok, áruházlancok által kibocsátott kártyák (lásd: 14. számú kérdés).

2. MI A KÜLÖNBSÉG AZ ELŐRE FIZETETT, A BETÉTI, A HITEL- ÉS A TERHELÉSI KÁRTYA KÖZÖTT?

- *Előre fizetett kártya (prepaid kártya):* olyan kártya, amely a kártyabirtokos által – a kártyát kibocsátó részére – előre kifizetett összeg erejéig használható, legfőképp vásárlásra, illetve egyes konstrukcióknál készpénz felvételére is. A kártya birtokosa által előre kifizetett összeget vagy a kártya, vagy a mögötte álló számla tárolja. Az előre fizetett érték felhasználása után egyes kártyák újratölthetők, másokat el lehet dobni. Egy speciális előre fizetett kártya az *elektronikus pénztárca* (lásd: 4. számú kérdés).
- *Betéti kártya (debit kártya):* ez a kártya bankszámlához kapcsolódik. A kártya birtokosa a bankszámláján lévő összeg erejéig vehet fel készpénzt, vásárolhat, töltheti fel előre fizetett kártyáját (pl. mobiltelefon-kártyáját) vagy indíthat átutalást. A bank minden egyes művelet ellenértékével automatikusan megterheli a kártyabirtokos számláját. Kapcsolódhat a számlához folyószámlahitel is, amely megemeli a felhasználható összeget.
- *Hitelkártya (credit kártya):* ez a kártya a bank és a kártyabirtokos közötti szerződésben meghatározott mértékű hitelkerethez kapcsolódik, amelyet egy hitelszámlán tartanak nyilván. Amikor a kártyabirtokos használja a kártyáját, maximum a hitelkeret erejéig kölcsönt kap a banktól. A bank meghatározott időközönként, általában havonta, küld számlakivonatot a kártyabirtokosnak, amelyen feltünteti a kártyával végzett műveleteket és az igénybe vett hitel összegét. A kártyabirtokos dönti el, hogy tartozását teljes egészében visszafizeti a számlakivonaton feltüntetett határidőn belül, vagy annak csak egy részét. A részfizetés általában csak akkor engedélyezett, ha tartozása meghatározott százalékát kifizeti a kártyabirtokos. Ennek minimális mértékét (általá-

ban 5-10%) a szerződés rögzíti, pontos összegét a számlakivonat tartalmazza. Amennyiben a kártyabirtokos a teljes tartozását visszafizeti a számlakivonaton feltüntetett fizetési határidőig, a kártyához kamatmentes hitelperiódus járul, részfizetés esetén ezt nem minden bank biztosítja a visszafizetett hányadra (lásd: 26 és 27. számú kérdések).

- *Terhelési kártya (charge kártya vagy delayed debit kártya):* abban különbözik a hitelkártyától, hogy a kártyabirtokos a számlakivonatban meghatározott határidőig tartozása teljes összegét köteles kiegyenlíteni. A kibocsátó nem feltétlenül korlátozza a hitelkeretet, azaz nem állapítják meg az igénybe vehető összeg felső határát. A terhelési kártyákhoz kamatmentes hitelperiódus járul (lásd: 27. számú kérdés).

3. MI A TÖBBFUNKCIÓS KÁRTYA, AZAZ MŰKÖDHET-E UGYANAZ A KÁRTYA PÉLDÁUL AZ EGYIK MŰVELETNÉL BETÉTI, A MÁSIKNÁL HITELKÁRTYAKÉNT?

Igen, egyetlen bankkártya a 2. számú kérdésben részletezett típusok, más szóval funkciók közül egyszerre többel is rendelkezhet, ezeket nevezzük többfunkciós kártyáknak. Akkor beszélünk erről a kártyatípusról, amikor fizikailag egyetlen kártya többféle módon is működhet; például készpénzfelvétel esetén betéti kártyaként, vásárlás esetén hitel- vagy terhelési kártyaként; sőt ezenfelül még esetleg előre fizetett értékeket is tárolhat, azaz elektronikus pénztárca funkciója is lehet. A vonatkozó szabályokat a kártyabirtokos és a kibocsátó közötti szerződés tartalmazza.

4. MI AZ ELEKTRONIKUS PÉNZTÁRCA?

Egy olyan előre fizetett, újratölthető kártya, amely az ügyfél által a kibocsátó részére előre kifizetett pénzürtéket elektronikus formában, azaz elektronikus pénz formájában tárolja, és lehetővé teszi a fizetést számlakapcsolat, illetve bankjegy vagy érme nélkül. Általában a nagy mennyiségben értékesített, alacsony árkategóriába tartozó áru és/vagy szolgáltatás kifizetésére használják, például a tömegközlekedésben, parkoló- és áruautomatáknál. Vannak olyan kártyák, amelyek kizárólag elektronikus pénztárcaként használhatók, de a chippel ellátott bankkártyák is rendelkezhetnek a betéti, hitel- és/vagy terhelési funkció mellett elektronikus pénztárca funkcióval is. Azok az értéktároló kártyák, amelyek kizárólag a kibocsátó intézmény hálózatában használhatók, nem minősülnek elektronikus pénztárcának, ilyenek a nem hitelintézetek által kibocsátott termékek: egy telefontársaság által kibocsátott, a társaság nyilvános telefonfülkéiben használható telefonkártyák; vagy egy parkolótársaság által kibocsátott, kizárólag a társaság parkolóautomatáinál használható értéktároló kártyák.

5. MILYEN VÉDJEGY SZEREPELHET A HAZÁNKBAN HASZNÁLHATÓ BANKKÁRTYÁKON?

- A *MasterCard* International nemzetközi kártyatársaság valamely védjegyével ellátott kártyák: MasterCard standard/arany/platina/business, MasterCard Electronic, Cirrus, Maestro.
- A *VISA* International nemzetközi kártyatársaság valamely védjegyével ellátott kártyák: VISA Classic/Gold, VISA Electron, VISA Business, V-Pay.

- *American Express* kártyák: Blue, Green, Gold.
- *Diners Club* kártyák.
- Nemzetközi védjegy nélküli, a kibocsátó bank *saját védjeggyével* ellátott kártyák.
- *JCB* kártya: ezt a kártyát hazánkban nem bocsátják ki, de külföldi kártyával lehet vásárolni hazai elfogadóhelyeken.

Azok a bankkártyák, amelyekeken csupán a kibocsátó saját védjegye szerepel, kizárólag a kibocsátó saját ATM-berendezéseinél és kereskedői elfogadóhelyein használhatók. A MasterCard, VISA, American Express vagy Diners Club védjeggyel ellátott kártyák belföldön és külföldön (hacsak nem szerepel a kártyán a „Valid only in Hungary”, azaz „Csak Magyarországon használható” felirat) egyaránt használhatók készpénz felvételére és vásárlásra azoknál az ATM-berendezéseknél és kereskedői elfogadóhelyeken, ahol a kártyán lévő védjegy jól látható helyen ki van ragasztva. A MasterCard, VISA és saját védjeggyel ellátott kártyák hátlapján szerepelhet még a GBC (Giro Bankkártya Zrt.) védjegy is, valamint ikermárkás (co-branded) kártyák esetében a partnerek védjegye (lásd: 7. számú kérdés).

6. MI A KÜLÖNBSÉG A LAKOSSÁGI KÁRTYA ÉS A BUSINESS KÁRTYA KÖZÖTT?

- *Lakossági* vagy *privát* kártya: magáncélú használatra, a kártyabirtokos ügyfél számlájához vagy a részére nyújtott hitelkerethez kapcsolódóan kibocsátott kártya.
- *Business* vagy *corporate* kártya = *üzleti kártya*: a vállalkozás vezetői és alkalmazottai részére kibocsátott, a hivatalos költségek fedezésére használt kártya. Általában a vállalkozás a számlatulajdonos és a vezető vagy az alkalmazott a kártyabirtokos.

7. MI AZ IKERMÁRKÁS KÁRTYA ÉS A SZPONZORKÁRTYA?

- *Iker-márkás (co-branded) kártya*: bank és egy másik profitorientált szervezet (kereskedő, szolgáltató, biztosító stb.) által közösen kibocsátott kártya, amelyhez mindkét partner további, járulékos szolgáltatásokat nyújt a programhoz csatlakozó (co-branded kártyát igénylő) ügyfelek számára, pl. a bankkártya törzsvásárlói kártya céljaira is szolgál (vagyis vásárlási vagy egyéb kedvezmények kapcsolódhatnak hozzá) a kibocsátásban részt vevő kereskedő üzleteiben. Társ-márkás kártya néven is ismert.
- *Szponzor (affinity) kártya*: olyan iker-márkás kártya, amelyet egy bank és egy nonprofit szervezet (pl. jótékonyági intézmény, sportegyesület) közösen bocsát ki; a lebonyolított forgalomnak, vagy a kártya díjának egy meghatározott százaléka támogatásként a nonprofit szervezethez kerül. Pártolókártya néven is ismert.

8. MI A KÜLÖNBÉG A DOMBORNOMOTT ÉS A GRAVÍROZOTT KÁRTYA KÖZÖTT?

- *Dombornyomott kártya:* ilyen például a MasterCard Standard, Business, Arany és Platina, a VISA Classic, Gold és a Business kártyák többsége. A dombornyomott kártyák mind elektronikus (ATM- és POS-berendezéseknél), mind kézi nyomtatóval (imprinter) használhatók; telefonon, postai úton vagy interneten keresztül is lehet velük árut vagy szolgáltatást rendelni; például szállodai szobát foglalni, autót kölcsönözni. (A kibocsátó azonban dönthet úgy, hogy a VISA Classic és a MasterCard Standard kártyákat gravírozott megismerésével adja ki, ezeket nem lehet kézi nyomtatóval használni.) A dombornyomott kártya megjelenését illetően abban különbözik a gravírozott kártyától, hogy a rajta szereplő karakterek a kártya síkjából kiemelkednek.
- *Gravírozott vagy elektronikus kártyák:* ilyenek például a Maestro, a VISA Electron, a MasterCard Electronic kártyák. Ezek a kártyák kizárólag elektronikus környezetben használhatók, azaz ATM- és POS-berendezéseknél (kézi nyomtatóval nem!).

9. MILYEN KÁRTYÁKRÓL BESZÉLHETÜNK AZ ADATOK TÁROLÁSÁNAK MÓDJA SZERINT?

- *Mágnescsíkos kártya:* a kártyára és a kártyabirtokosra vonatkozó adatokat a kártya hátlapján elhelyezett mágnescsík tárolja, kódolt formában.
- *Chipkártya:* integrált áramkörös kártya, mikroprocesszoros kártya, smartkártya néven is ismert. A kártyára és a kártyabirtokosra vonatkozó adatokat a kártya előlapjába beépített chip tárolja, amely jóval biztonságosabb, mint a mágnescsík, és a mai ismeretek szerint a kártyahamisítások megakadályozásának leghatékonyabb eszköze. Az euroövezet országai megállapodtak egy Egységes Euro Fizetési Övezet (SEPA, Single Euro Payments Area) létrehozásában, amelynek egyik fontos mérföldköve, hogy 2010-ig minden bankkártyát ellátnak EMV-szabványnak megfelelő chippel, hogy növeljék a kártyahasználat biztonságát, és a bankkártyába mint fizetőeszközbe vetett bizalmat. Bár hazánkban még nem az euro, hanem a forint a törvényes fizetőeszköz, a nemzetközi kártyatársaságok ösztönzésére, és kártyabirtokos ügyfelek biztonságának növelése céljából néhány hazai bank már elkezdte az EMV-szabvány szerinti chippel ellátott kártyák kibocsátását. A chip tárolókapacitása meghaladja a mágnescsíkéét, ezért egyéb funkciók is telepíthetők rá, például bónuszpontok nyilvántartása, elektronikus aláírás (ez utóbbi alkalmazások teljesen elkülönülnek a kártyás fizetési funkciótól).
- *Hibrid kártya:* olyan kártya, amelynek előlapján chip, hátlapján mágnescsík található. Általában a mágnescsíkosról a chiptechnológiára való átállás időszakára jellemző, amikor a cél az, hogy a kártyát mindkét környezetben tudja használni a kártyabirtokos. Ilyenek az euroövezet országai és hazánkban, napjainkban kibocsátott, a mágnescsík mellett EMV-chipet is tartalmazó bankkártyák.

10. KAPCSOLÓDhat-e egy bankszámlához több kártya?

Egy kártyabirtokosnak elvileg több kártyája is lehet ugyanahhoz a számlához, de több kártyabirtokosnak is kapcsolódhat ugyanahhoz a számlához a kártyája. Ez utóbbira példa a családon belüli társkártya, és általában hasonló konstrukcióban bocsátják ki az üzleti (business/corporate) kártyákat is. Mindig annak a személynek a neve szerepel a kártyán, aki a kártya birtokosa, függetlenül attól, hogy ki a számlatulajdonos.

Üzleti kártyák esetében a kártyabirtokos neve mellett általában a számlatulajdonos vállalat neve is szerepel a kártyán (lásd még: 6. számú kérdés).

11. LEHET-E egy kártyán több védjegy?

Igen, a hazai kibocsátású kártyák egy részén, a kölcsönös kártyaelfogadást biztosító VISA vagy MasterCard védjegyén kívül – általában a kártya hátlapján – a GBC védjegy is szerepelhet, illetve az iker-márkás termékek esetén a partnerek védjegye (lásd még: 7. számú kérdés). A VISA és a MasterCard nemzetközi kártyatársaságok védjegyei azonban soha nem szerepelnek ugyanazon a kártyán!

12. HOL ÉS HOGYAN LEHET BANKKÁRTYÁHOZ JUTNI?

A bankkártya iránti igénnyel egy kibocsátót kell felkeresni, amely lehet bank, szakosított hitelintézet, szövetkezeti hitelintézet (takaré-, illetve hitelszövetkezet) vagy pénzügyi vállalkozás. A kibocsátó – a kártya használattal járó kockázat mérlegelésével – dönt arról, hogy teljesíti-e az igényt, megköti-e a kártyabirtokosi szerződést a kért bankkártyatípusra, mást ajánl helyette, vagy egyáltalán nem ad kártyát az ügyfél részére.

A kibocsátó csak az ügyfél erre irányuló kérelmére bocsáthat annak rendelkezésére bankkártyát, kivéve, ha a kártyabirtokos már meglévő (de lejárt) kártyáját cseréli ki. Egyes folyószámla-konstrukciók esetén, a csomag részeként, ingyenesen és automatikusan rendelkezésre bocsátják a bankkártyát is; ilyenkor a folyószámla-szerződés egyben kártyahasználati szerződés is.

13. KINEK A TULAJDONA A BANKKÁRTYA?

A bankkártya a kibocsátó tulajdona, amelynek használati jogát a kártyabirtokosi szerződésben rögzített feltételekkel átruhazza a kártyabirtokosra. A használat módjára vonatkozó szabályokat a kártyabirtokos és a kártyát kibocsátó bank közötti szerződés (a kártyabirtokosi szerződés) tartalmazza. Amennyiben a kártyabirtokos nem a szerződésben foglaltaknak megfelelően használja a kártyát, a kibocsátónak jogában áll azt visszavonni. A kibocsátó neve és telefonszáma, amelyet probléma esetén hívni lehet, mindig szerepel a kártya hátlapján.

14. BANKKÁRTYÁNAK TEKINTHETŐK-E A KERESKEDŐI KÁRTYÁK?

Nem. Azokat a kártyákat nevezzük kereskedői kártyáknak, amelyeket kereskedő (pl. egy áruházlánc, üzemanyag-társaság) bocsát ki, kizárólag a kibocsátó kereskedő üzleteiben használhatók, az általa forgalmazott áru és szolgáltatás ellenértékének a kifizetésére, készpénz felvételére nem alkalmasak. Ezek lehetnek előre fizetett termékek, ilyenkor a kártyabirtokos egy fix összeget előre kifizet a kártyát kibocsátó kereskedőnek, aki ebből az összegből vonja le minden egyes vásárlás ellenértékét. Vannak olyan konstrukciók is, amelyeknél utólag fizeti ki tartozását a kártyabirtokos, általában havonta egyszer, a kereskedő által küldött számlának megfelelően.

A kereskedők bankokkal együttműködve, úgynevezett ikermárkás (co-branded) konstrukcióban is bocsáthatnak ki kártyát, ezek a termékek azonban szélesebb körben használhatók áruk és szolgáltatások ellenértékének a kifizetésére, valamint készpénz felvételére is alkalmasak lehetnek, a kibocsátó döntése alapján (lásd még: 7. számú kérdés), és a bankkártyák közé tartoznak.

II. A kártyabirtokos és a kártyát kibocsátó bank közötti szerződés

15. MELYEK EGY SZERZŐDÉS KÖTELEZŐ KELLÉKEI?

A kártyabirtokos ügyfél és bankja közötti szerződés tartalmáról és módosításáról a pénzforgalmi szolgáltatásokról és az elektronikus fizetési eszközökről szóló 227/2006 sz. kormányrendelet rendelkezik. Ennek értelmében az elektronikus fizetési eszköz, így a bankkártya kibocsátására kötött szerződésnek legalább a következőket kell tartalmazni:

- A kártya mint fizetési eszköz leírását, használatának módját, ideértve az esetleges összeg-, illetve műveletszám-korlátozásokat is, illetve ezek módosításának módját;
- Amennyiben a bankkártya használatához meghatározott technikai berendezés szükséges, e berendezés leírását és használatának módját;
- Azt az időtartamot, amely a bankkártyával történő fizetés adatainak a kibocsátóhoz való beérkezése és a kártyabirtokos számlájának a megterhelése között eltelik;
- A kibocsátó és a kártyabirtokos kötelezettségeit és felelősségét, ideértve a birtokostól az adott helyzetben általában elvárható mindazon magatartási szabályokat, amelyeket a kártya és a hozzá tartozó személyazonosító kód (PIN-kód) őrzése és használata során be kell tartania;
- Azokat az eseteket, amelyeket a kártyabirtokos jelenteni köteles bankjának (lásd: 57. számú kérdés), valamint a bejelentés módját és a teljesítéséhez szükséges adatokat;
- A kártyabirtokos egyes műveletekkel kapcsolatos panasza (például jogosulatlan művelet jelent meg a számlakivonaton) esetén a panasz benyújtásának és elintézésének módját és határidejét. Fel kell hívni a kártyabirtokos figyelmét a jogorvoslati lehetőségekre is, azok felsorolásával;
- Külföldön történő kártyahasználat esetén a külföldi pénznemnek a bankszámla pénznemére (hitelkártya esetén a hitel devizanemére) történő átszámításánál alkalmazott árfolyam meghatározásának módját;
- A felszámítandó kamatot, jutalékot, díjat, költséget, ideértve az állandó költségeket is;
- A kamatszámítás módját és az értéknapot (a vásárlás vagy készpénzfelvétel napja), amennyiben eltér a könyvelés napjától (számla vagy hitelkeret megterhelésének napja);

- Azt, hogy a kibocsátó a bankkártyával végrehajtott műveletekről a bankszámlakivonaton (bankszámla hiányában forgalmi kivonaton) értesíti a kártyabirtokost, a vonatkozó előírások szerinti tartalommal, módon és gyakorisággal;
- A szerződés módosításának és felmondásának feltételeit (lásd: 16 számú kérdés).

A szerződések részét képezi a kibocsátó üzletszabályzata és a termékre vonatkozó kondíciós lista is!

16. MÓDOSÍTHATJA-E A KIBOCSÁTÓ EGYOLDALÚAN A MÁR MEGKÖTÖTT SZERZŐDÉS FELTÉTELEIT?

Igen, amennyiben ennek jogát a szerződésben kikötötte. A kibocsátó jogszabályi kötelessége, hogy módosításra irányuló ajánlatáról a kártyabirtokost értesítse. A módosítás a szerződésben vagy az ajánlatban meghatározott időtartam elteltével lép hatályba, ez az időtartam azonban – az ügyfél számára kedvezőtlen változás esetén – nem lehet rövidebb az ajánlat kézhezvételétől számított harminc napnál. Amennyiben a kártyabirtokos nem fogadja el a módosítást, ezen időtartam (azaz felmondási idő) alatt felmondhatja a szerződést. E felmondásra tekintettel a kártyabirtokostól kamat, díj, költség vagy kártérítés nem követelhető. A felmondási idő lejártáig a szerződés az eredeti feltételekkel áll fenn.

A harmincnapos időtartam nem vonatkozik a kamatláb változására – betéti kártyáknál a bankszámlán lévő összegre fizetett kamat; hitelkártyáknál a felvett hitelre felszámított kamat mértékének változására –, amely a változást közzétevő hirdetményben megjelölt napon lép hatályba. Az évi 0,7 százalékpontos vagy az azt meghaladó mértékű kamatláb-módosításról a bank a legközelebbi számlakivonaton értesíti a kártyabirtokost, akinek felmondási joga ebben az esetben is fennáll.

17. KIT TERHEL A JOGOSULATLAN KÁRTYAHASZNÁLATBÓL EREDŐ KÁR?

Minden kártyabirtokosi szerződés tartalmazza, hogy amennyiben a kártyabirtokos jogosulatlan kártyahasználatra utaló műveletről szerez tudomást (például a bankjától kapott sms-ből, illetve ilyet fedez fel a számlakivonaton), vagy elveszítette, ellopták, illetve elrabolták a bankkártyáját vagy a használatához szükséges PIN-kódot, azonnal be kell jelentenie a kibocsátónak (lásd még: 57. és 58. számú kérdések).

Amennyiben az elveszett, elloptott vagy elrabolt bankkártyát jogosulatlanul használják, a bejelentést megelőzően bekövetkezett kárt a kártyabirtokos legfeljebb negyvenötezer forint erejéig viseli, az ezen felüli összeg a kibocsátó vesztesége. A bejelentés megtételét követően keletkezett kárt a kibocsátó legfeljebb tizenötmillió forint erejéig viseli; a jogszabály nem rendelkezik arról, hogy kit terhel az ezen összeg feletti kár.

Ugyanakkor a kibocsátó jogszabályban előírt felelőssége, hogy a bejelentést követően minden tőle elvárható intézkedést tegyen a bankkártya további használatának megakadályozása érdekében még akkor is, ha a kártyabirtokos a kártya használata vagy őrzése során megszegte a kibocsátóval

megkötött szerződés előírásait. Amennyiben nem így jár el, a mulasztása miatt bekövetkezett kárt viselnie kell. Abban az esetben is a kibocsátó a felelősség, ha neki felróható technikai-műszaki hiba miatt a kártyabirtokos nem tud eleget tenni bejelentési kötelezettségének.

A kibocsátó mentesül a kárviselés alól, ha bizonyítja, hogy a kár a kártyabirtokos szándékos vagy súlyosan gondatlan magatartása miatt következett be. A jogszabály nem rendelkezik arról, hogy pontosan mit jelent a szándékos vagy súlyos gondatlanság, ennek mérlegelése a kibocsátó bank, jogvita esetén a bíróság hatáskörébe tartozik.

Az Európai Unió folyamatosan szigorodó fogyasztóvédelmi jogszabályai honosításának köszönhetően ma már a visszaélésből eredő teljes kár a kibocsátót terheli, amennyiben a bankkártyát annak fizikai jelenléte nélkül (postai, telefonos, internetes fizetések), vagy elektronikus azonosítás nélkül használják (az elfogadóhelyen kézi nyomtató üzemel). Álláspontunk szerint az internetes fizetéseknél kért, a kártya hátoldalán feltüntetett háromjegyű szám (CVV2, CVC2; lásd 51. számú kérdés) megadása nem számít elektronikus azonosításnak, mivel ez nem egy titkosan kezelt személyi azonosító kód, amelynél a mágnescsík vagy a chip által tárolt információ és a titkos kód (PIN) összevetése alapján történik az azonosítás.

Abban az esetben, ha a bankkártyával olyan műveletet hajtanak végre, amely nem a kártyabirtokos megbízásán alapul (pl. hamisított kártyával végrehajtott műveletek), a teljes kár a kibocsátót terheli. A kárösszeg ebben az esetben magában foglalja a művelet összegén felül a kamatot is. Ez utóbbi a művelet végrehajtásának időpontja és a jogosulatlan összeg kártyabirtokos számlájára történő visszairása közötti időszakra jár.

Nem háríthatja át a kibocsátó a kártyabirtokosra azt a kárt, amely a bankkártya kártyabirtokoshoz történő eljuttatása során keletkezik; például a kibocsátó postán küldi meg a kártyabirtokos részére a bankkártyát, amelyet a kézbesítés során ellopnak és vele jogosulatlan műveleteket hajtanak végre.

18. KI VISELI A FELELŐSSÉGET AZ ATM-EN KERESZTÜL TÖRTÉNŐ KÉSZPÉNZFELVÉTEL VAGY ÁTUTALÁSI MŰVELET SIKERTELEN VAGY HIBÁS VÉGREHAJTÁSÁÉRT?

Amennyiben a kártyabirtokos kártyáján szerepel az ATM-berendezésen feltüntetett védjegy (azaz a kibocsátó engedélyezi a kártya használatát annál az ATM-nél), és a művelet a kártyabirtokosnak fel nem róható okok miatt hibásan vagy egyáltalán nem valósul meg (pl. kevesebb összeget ad ki az ATM, mint amennyi a bizonylaton szerepel; vagy egyáltalán nem ad ki pénzt, de az összeg terhelésként megjelenik a kártyabirtokos számláján), a felelősséget a kibocsátó viseli.

Akkor is fennáll a kibocsátó felelőssége, ha a műveletet olyan ATM-nél kezdeményezte a kártyabirtokos, amely nem tartozik a kibocsátó közvetlen vagy kizárólagos felügyelete alá. Ennek alapján a kibocsátó köteles megtéríteni a kártyabirtokost ért kárt, azaz a hibásan végrehajtott vagy a végre nem hajtott művelet összegét és az összeg jóváírásáig terjedő időszakra vonatkozóan az irányadó kamatlábbal meghatározott kamatot.

A hibásan végrehajtott műveletekhez kapcsolódó, a kibocsátó és a kártyabirtokos közötti esetleges jogvita estén a kibocsátót terheli annak bizonyítása, hogy a művelet lebonyolítását nem befolyásolta a kibocsátónak felróható technikai-műszaki hiba vagy más ok, valamint, hogy a műveletet pontosan rögzítették és könyvelték.

19. MILYEN JOGAI VANNAK A KÁRTYABIRTOKOSNAK?

A kártyabirtokos egyik legfontosabb, törvényben rögzített joga, az információhoz, a megfelelő tájékoztatáshoz való jog, nevezetesen:

- A kibocsátó egyértelműen és közérthetően köteles tájékoztatni kártyabirtokos ügyfeleit az általa nyújtott szolgáltatások igénybevételének feltételeiről, valamint e feltételek módosulásáról;
- A fent említett tájékoztatást a kibocsátó köteles az ügyfélfogadásra nyitva álló helyiségeiben (bankfiókok), könnyen hozzáférhető helyen kifüggeszteni, valamint a kártyabirtokos kívánságára azt ingyenesen a rendelkezésére bocsátani. Amennyiben elektronikus úton (pl. interneten) igénybe vehető szolgáltatást is nyújt a bank a kártyabirtokos részére, honlapján is hozzáférhetővé kell tennie ezt a tájékoztatást;
- A kibocsátó köteles az ügyfélfogadásra nyitva álló helyiségeiben, hirdetményben, valamint honlapján is közzétenni
 - (a) általános szerződési feltételeit is tartalmazó üzletszabályzatát,
 - (b) a kamatokat, szolgáltatási díjakat, az ügyfeleket terhelő egyéb költségeket, a késedelmi kamatokat, valamint a kamatszámítás módszerét;
- A kibocsátó köteles a kártyabirtokos kívánságára ingyenesen rendelkezésre bocsátani az üzletszabályzatot;
- A kibocsátó számlakivonat (vagy pl. hitelkártyák esetén a kártyával lebonyolított forgalmat tartalmazó, ún. technikai számla kivonata) kiállításával köteles a kártyabirtokost tájékoztatni a kártyájával lebonyolított műveletekről. A számlakivonat a számlatulajdonossal kötött megállapodástól függően elektronikus úton is továbbítható.

20. VISSZAVONHATJA-E A KÁRTYABIRTOKOS A KÁRTYÁJÁVAL ADOTT FIZETÉSI MEGBÍZÁST?

Nem, jogszabály tiltja a bankkártyával adott fizetési megbízás visszavonását. Nem mondhatja tehát a kártyabirtokos a bankjának, hogy ne teljesítse egy áru ellenértékének a kifizetését, mivel visszavitte azt a kereskedőnek. A problémát közvetlenül a kereskedővel kell rendeznie.

21. MIT JELENT A BANKKÁRTYA AKTIVÁLÁSA?

Az aktiválás a bankkártya működőképessé tételét jelenti. Néhány kibocsátó a kártyát (új kártya esetén vagy a lejárt cseréjekor), és a hozzá tartozó PIN-kódot postán küldi meg az ügyfélnek, általában külön küldeményben. Ez a kártya azonban – biztonsági okokból – még nem használható, aktiválni kell, általában telefonon, ATM-en vagy interneten keresztül (esetleg a bankfiókban személyesen). A kártya mellett lévő levél tartalmazza az aktiváláshoz szükséges útmutatót, amely lépésről lépésre sorolja fel, mit kell tennie az ügyfélnek.

22. MEGVÁLTOZTATHATJA-E A KÁRTYABIRTOKOS TITKOS SZEMÉLYI AZONOSÍTÓ KÓDJÁT (PIN-KÓD)?

A PIN-kód változtathatósága a kártyát kibocsátó bank szabályaitól függ. A bankok többsége biztosítja ezt a lehetőséget a kártyabirtokos számára, ennek módját, esetlegesen korlátozott számát, a kártyabirtokosi szerződés, illetve annak melléklete tartalmazza.

Amennyiben élni kíván a fenti lehetőséggel, úgy PIN-kódját – biztonsági okokból – mindenképpen úgy válassza meg, hogy arra a személyes adataiból (pl. születési dátum) ne lehessen következtetni. Egyes bankok ATM-jeinél, a saját kibocsátású kártyákhoz tartozó PIN-kód egy külön tranzakció keretében szabadon megváltoztatható.

23. MEDDIG ÉRVÉNYES A BANKKÁRTYA?

Minden bankkártya rendelkezik a kibocsátó által meghatározott érvényességi idővel, amely általában egy-három év. A lejárat dátuma (hónap és az évszám utolsó két számjegye) a kártya előlapján található (lásd az anyag végén lévő képet). A kártya a lejáratként feltüntetett év és hónap utolsó napja végéig érvényes (pl. a 06/08 azt jelenti, hogy a kártya 2008. június 30-án jár le).

Amennyiben a bankkártya érvényességi ideje a végéhez közeledik, és a kártyabirtokos nem akar új kártyát, a lejárat előtt – a kibocsátó által a szerződésben meghatározott idővel, ami általában 60 nap – szándékát jelezni kell a banknak. Ellenkező esetben a bank automatikusan legyártatja az új kártyát és annak díját a kártyabirtokosra terheli.

Amennyiben a kibocsátó az új kártya átadásakor nem vonja vissza a lejárt régít a kártyabirtokostól, a régít úgy kell szétvágni, hogy a mágnescsík és a chip, valamint az aláírási sáv teljesen használhatatlan legyen.

A kibocsátó dönt arról, hogy személyesen adja át a kártyabirtokosnak az új kártyát, vagy postán küldi a címére, jellemzően ajánlott küldeményként. Használat előtt általában aktiválni kell a kártyát (lásd: 21. számú kérdés).

24. MEGTAGADHATJA-E A KIBOCSÁTÓ A LEJÁRT BANKKÁRTYA MEGÚJÍTÁSÁT?

Igen, minden kibocsátó megtagadhatja a lejárt bankkártya megújítását anélkül, hogy ezt indokolná. Másfelől a kártyabirtokosnak is joga van elfogadni vagy elutasítani azokat a kondíciókat, amelyekkel a bank a rendelkezésére bocsátja a kártyát.

Amennyiben a kibocsátó úgy dönt, hogy nem bocsát ki új kártyát a régi, lejárt helyett, döntéséről a kártyabirtokost előzetesen értesíteni kell.

III. A kártyabirtokost terhelő díjak

25. MILYEN JUTALÉKKAL, KÖLTSÉGGEL ÉS KAMATTAL TERHELI MEG A KIBOCSÁTÓ A KÁRTYABIRTOKOS SZÁMLÁJÁT?

A bankkártyákhoz kapcsolódó díjak, költségek és kamatok kibocsátó bankonként változnak. A teljesség igénye nélkül, általában a következő díjakat és költségeket számíthatják fel a kibocsátók:

- fő- és társkártya éves díja,
- pótkártya díja,
- letiltási díj,
- sürgősségi kártyacsere díja,
- cserekártya kézbesítési díja,
- készpénzfelvételi díj,
- egyenleglekérdezés díja,
- mobiltelefon-feltöltés díja,
- PIN-kód cseréjének a díja,
- átutalás díja,
- vásárlási limit módosításának a díja,
- reklamációval összefüggő költségek,
- hitelkártyákhoz kapcsolódó kamat,
- hitelkeret-túllépési díj,
- hitel visszafizetéséhez kapcsolódó késedelmi díj,
- fedezethiány miatt meghiúsult készpénzfelvétel díja.

Mint minden egyéb szerződésben foglalt feltételt, ezeket is csak abban az esetben módosíthatja egyoldalúan a kibocsátó, ha ezt a jogát a szerződésben kiköti.

A módosítást, annak hatálybalépését harminc nappal megelőzően, a bankok kötelesek ügyfélfogadásra nyitva álló hivatali helyiségekben (bankfiókok), könnyen hozzáférhető helyen kifüggeszteni – kondíciós lista, hírlevél formájában –, valamint a kártyabirtokos kívánságára azt ingyenesen a rendelkezésére bocsátani. A kondíciós lista vagy hírlevél tartalmát folyamatosan és könnyen hozzáférhető módon a kártyát kibocsátó bank honlapján is elérhetővé kell tenni.

26. HOGYAN SZÁMÍJTÁK KI A HITELKÁRTYÁKNÁL A HITEL KAMATÁT?

Jogszabály írja elő, hogy a kártyabirtokos és a bankja közötti szerződésnek az egyéb díjak és költségek mellett tartalmaznia kell a felszámítható kamatot, a teljes hiteldíjmutatót (THM) és a kamatszámítás szempontjából figyelembe veendő napot is, amennyiben az eltér a könyvelés napjától.

Általános gyakorlat, hogy a kibocsátó nem számít fel kamatot az igénybe vett hitel után, amennyiben a hitel teljes összege visszafizetésre kerül a kibocsátó által meghatározott határidőn belül.

Egyes bankok részfizetés esetén is biztosítják a kamatmentességet, a tartozás visszafizetett hányadára. Amennyiben a részfizetés esetén előírt minimum összeget a kártyabirtokos nem fizeti vissza, a kibocsátó büntető kamatot, illetve késedelmi díjat is felszámolhat.

27. MI A KAMATMENTES HITELPERIÓDUS ÉS HOGYAN ÁLLAPÍJTÁK MEG?

A kamatmentes hitelperiódus egy időintervallum, amely a könyvelés (egy bankoknál a vásárlás) napjával kezdődik és a számlakivonatban jelzett fizetési határidőn belül addig a napig tart, amikor a kártyabirtokos kifizeti tartozását a bankjának (lásd még: 26. számú kérdés).

Általában nem vonatkozik a kamatmentesség arra az esetre, ha a bankkártyát nem vásárlásra, hanem készpénz felvételére használja a kártyabirtokos. Ilyenkor ugyanis a művelet vagy a könyvelés napjától kezdődően ki kell fizetni a felvett összeg után járó kamatot akkor is, ha a számlakivonatban jelzett időpontig az ügyfél megtéríti minden tartozását a bankjának. Ugyancsak nincs kamatmentes hitelperiódus egyes áruhitel-konstrukciókhoz kapcsolódó kártyák esetében, valamint azoknál a banki hitelkonstrukcióknál, amikor a kártya csupán a hitelhez jutás eszköze (más módon ugyanis nem veheti fel a hitelt az ügyfél).

28. MILYEN DÍJAK TERHELIK A KÁRTYABIRTOKOST KÜLFÖLDI KÉSZPÉNZFELVÉTEL ESETÉN?

Hazánk még nem tagja az euroövezetnek, ezért ránk nem vonatkozik az a 2006. január 1-jétől érvényes szabály, amely szerint: az 50 000 euro alatti ATM-készpénzfelvétel (beleértve a bankfiókban bankkártyával történő készpénzfelvételt is) az ügyfél számára nem lehet drágább az euroövezet országában, mint saját országában.

Hazánkban az országhatáron belüli készpénzfelvétel díja általában alacsonyabb, mint a külföldi készpénzfelvételé, függetlenül attól, hogy euroövezetben vagy azon kívül történt a tranzakció. Amíg Magyarország nem csatlakozik az euroövezethez, nem kötelező a külföldi ATM-használati díjakat a hazaival azonos szintre hozni.

A készpénzfelvételi díjakra vonatkozóan nincs egységes díjszabás, a kibocsátó bankok hirdetményben (kondíciós listában) tájékoztatják ügyfeleiket az aktuális díjakról. Ezek általában eltérést mutatnak attól függően is, hogy országhatáron belül vagy külföldön, ATM-nél vagy bankfiókban történt a készpénzfelvétel. A bankfióki készpénzfelvétel jellemzően drágább.

A hazai készpénzfelvételek esetében jelentős különbség van a kártyát kibocsátó bank saját ATM-jein, illetve az egyéb belföldi ATM-eken bonyolított műveletek díjazása között. A saját ATM-ek használata nemcsak olcsóbb, de egyes bankoknál bizonyos számú készpénzfelvételt ingyen kezdeményezhet a kártyabirtokos.

Néhány országban – eddig főként az USA-ban fordult elő – az ATM üzemeltetője, a készpénzfelvétel során megterheli a kártyabirtokost a szolgáltatás díjával (a díjjal megemelt összeg érkezik meg

terhelésként a kibocsátó bankhoz). Általában elmondható, hogy amikor ezt a helyszínen történő díjfelszámítást alkalmazzák, külön felhívják rá a kártyabirtokos figyelmét: vagy az ATM-berendezésre rögzített, vagy a berendezés képernyőjén megjelenő tájékoztatóban. A kártyabirtokosnak joga van eldönteni, hogy igénybe veszi-e a szolgáltatást, vagy másik ATM-berendezést keres, ugyanis a kártyabirtokosi szerződés értelmében a kibocsátó is felszámít ATM-készpénzfelvételi díjat.

Egyes bankcsoportoknál a külföldi készpénzfelvétel díja a csoporthoz tartozó bankok berendezéseinél jóval kedvezőbb, mint a csoporton kívüli bankok automatáinál -esetenként a hazai, idegen bank ATM-jéből történő készpénzfelvétel díjával megegyező. Hazánkban is vannak ilyen bankcsoportokhoz tartozó bankok. Külföldi utazás előtt érdemes erről tájékozódni a kártyát kibocsátó banknál.

29. MILYEN ÁRFOLYAMON SZÁMOLJÁK EL A KÜLFÖLDI TRANZAKCIÓKAT?

Amennyiben a kártya mögött álló számla pénznemével megegyezik a külföldön végrehajtott művelet pénzneme, valamint a bankok közötti elszámolás pénzneme (pl. mindhárom euro), a bizonylaton rögzített eredeti művelet és a számlára terhelt összeg megegyezik. Külföldön végrehajtott műveletek esetében ez a három feltétel általában nem teljesül, így a számlára terhelt összeg kiszámítása során legtöbbször különféle árfolyamokat alkalmaznak.

Amennyiben a külföldi művelet és az elszámolás pénzneme különböző (pl. CHF a vásárlás pénzneme, euro az elszámolásé), a nemzetközi kártyatársaság által alkalmazott árfolyamon történik az első konverzió (CHF-ről euróra), majd ezt követi az elszámolás pénzneme és a számla pénzneme közötti konverzió (euróról HUF-ra), a kártyát kibocsátó bank által alkalmazott árfolyamon. Amennyiben a külföldi művelet pénzneme és az elszámolás devizaneme megegyezik (pl. mindkettő euro), csak egyszeri konverzió van, amelyet a kibocsátó végez.

A kibocsátó általában saját eladási árfolyamán számítja ki a számlára terhelt összeg értékét, amelynél mindig az elszámolás devizanemét (amely euro vagy USD) tekinti kiindulópontnak. Az eladási árfolyam árfolyamrést tartalmaz, ezért a bankközi árfolyamnál kedvezőtlenebb. A kártyaműveletek árfolyamrése legfeljebb a valuta nagyobb (a középárfolyamhoz képest 3-5%-os), és a deviza (számlapénz) kisebb (középhez képest néhány tizedszázalékos) árfolyamrése közötti mértékű, kibocsátónként erősen különböző.

A kibocsátók kötelesek pontosan meghatározni a kártyaműveletek elszámolása során alkalmazott árfolyamot, valamint kötelesek a számlakivonaton feltüntetni a vásárlás külföldi pénznemben meghatározott értékét is.

30. ELŐFORDULHAT-E, HOGY KÜLFÖLDI VÁSÁRLÁSNÁL FORINTBAN KIÁLLÍTOTT BIZONYLATOT KAPOK?

Külföldi vásárlás esetén egyre gyakrabban találkozunk a helyszíni konverzióval, amely a következőt jelenti: a kereskedő felajánlja, hogy egy általa meghatározott árfolyamon átszámítva, forintban

fizetheti ki a kártyabirtokos az áru vagy szolgáltatás ellenértékét. Ilyen esetekben a kereskedő által alkalmazott árfolyamot az üzletben, jól látható helyen, ki kell függeszteni. A vásárlási bizonylaton is a forint (HUF) összeg jelenik meg, illetve tájékoztatásul feltüntethetik még – de ez nem kötelező – a vásárlás helyszíne szerinti devizanemben kifejezett összeget is. (Például: ha Spanyolországban vásárolunk, gyakran előfordul, hogy forintban kiállított bizonylatot kapunk, és bizonyos kereskedőknél tájékoztatásul emellett még euróban is feltüntetik a megvásárolt áru árát.) Vigyázat: ez nem feltétlenül jelenti azt, hogy ugyanez a forintösszeg jelenik meg a bankszámlán, mint terhelés! A művelet elszámolása során ugyanis a nemzetközi kártyatársaságoknál ugyanúgy átszámításra kerül az összeg az elszámolás pénznemére, mintha a vásárlás helyének valutájában fizetett volna a kártyabirtokos. Egyes kereskedők szabálytalanul, a kártyabirtokos megkérdése nélkül, a kártyaszám alapján automatikusan a kártyát kibocsátó ország pénznemére állítják ki a vásárlási bizonylatot. Érdemes erre odafigyelni, és amennyiben nem kéri az átszámítást hazai pénznemre, még a helyszínen kell reklamálni. A nemzetközi kártyatársaságok szabályai szerint ugyanis a kereskedő csak a kártyabirtokos előzetes hozzájárulása esetén számlázhat a kártyát kibocsátó ország pénznemében, esetünkben forintban (lásd még: 31. számú kérdés).

31. ELŐFORDULHAT-E, HOGY KÜLFÖLDI KÉSZPÉNZFELVÉTEL SORÁN FORINTBAN KIÁLLÍTOTT BIZONYLATOT NYOMTAT AZ ATM?

Az előző pontban leírt jelenség ATM-ből történő készpénzfelvétel során is előfordulhat, azaz az ATM által kiadott bizonylaton a felvett valuta forintra átszámított értéke szerepel. Ilyenkor az ATM képernyőjén megjelenő szöveg ad választási lehetőséget a kártyabirtokos számára, hogy kéri a helyszíni konverziót vagy sem.

Hazai jogszabály nem rendelkezik a fent (30. és 31. kérdésekben) leírt esetekre vonatkozóan, a kibocsátók egy része a bizonylaton szereplő forintösszeggel terheli meg a kártyabirtokos számláját, mások azonban a nemzetközi elszámolás pénznemében meghatározott összeget konvertálják vissza forintra, illetve a kártya mögött álló számla vagy hitelkeret pénznemére. Külföldi utazás előtt érdemes tájékozódni a kibocsátónál az általa követett eljárásról.

32. BELFÖLDI VÁSÁRLÁS ESETÉN ELŐFORDULHAT-E, HOGY MAGASABB ÖSSZEGGEL TERHELIK MEG A SZÁMLÁT, MINT AMENNYI A VÁSÁRLÁS ÖSSZEGE?

2007. június 1-jétől jogszabály mondja ki, hogy amennyiben a bizonylaton szereplő összeg devizaneme megegyezik a kártya mögött álló számla vagy hitelkeret devizanemével (azaz mindkettő HUF), a számlára vagy a hitelkeretre terhelt összegnek meg kell egyeznie a bizonylaton szereplő összeggel.

Főként utazási irodáknál, légitársaságok hazai irodáinál és autóbérlések esetén fordulhat elő, hogy nevezett társaságok nem hazai bankokkal kötnek szerződést a bankkártyák elfogadására, hanem az anyacégükön keresztül külföldiekkel. Így annak ellenére, hogy a vásárlás belföldön történt, az árat forintban tüntették fel és a bizonylaton is forint szerepel, a művelet bekerül a külföldi elszám-

lási körbe. Ez azt jelenti, hogy a kibocsátó a külföldi műveletek között, a nemzetközi elszámolás pénznemében kapja meg a fenti társaságok magyarországi irodáiban lebonyolított művelet összegét. Ezekben az esetekben – a jogszabály értelmében – terheléskor nem a nemzetközi elszámolás pénznemében feltüntetett összeget kell figyelembe venni, hanem a bizonylaton szereplő forintösszeggel kell megterhelni a kártya mögötti számlát vagy hitelkeretet. Amennyiben nem így történne, reklamáljon bankjánál!

A fenti szabály nem vonatkozik a külföldi vásárlásoknál előforduló helyszíni konverzióra (lásd. 30. számú kérdés), és a külföldi telephelyű internetes kereskedőktől vásárolt áru vagy szolgáltatás ellenértékének a kifizetésére még akkor sem, ha a kereskedő magyar nyelvű honlapon, forintban feltüntetett áron kínálja áruját.

33. BANKKÁRTYÁVAL TÖRTÉNŐ FIZETÉS ESETÉN MEGEMELHETI-E A KERESKEDŐ AZ ÁRU ÁRÁT, ILLETVE FELSZÁMÍTHAT-E KÜLÖN DÍJAT?

Hazánkban a vásárlási műveletek (a kiadvány készítése idején) díjmentesek a kártyabirtokos ügyfelek részére. Néhány ország szabályai azonban már lehetővé teszik a kereskedő számára, hogy eltérő árat állapítson meg ugyanarra az árura vagy szolgáltatásra attól függően, hogy a vásárló készpénzzel vagy kártyával fizet. Fel kell tehát készülni arra, hogy külföldön egyes kereskedők bankkártyával történő fizetés esetén magasabb árat számítanak fel, mint készpénzfizetés esetén. Ilyen esetekben azonban a kártyabirtokost a vásárlás helyszínén, előzetesen tájékoztatni kell.

IV. A kereskedő és a bankja közötti szerződés

34. HOGYAN JUTHATNAK A KERESKEDŐK A BANKKÁRTYÁS FIZETÉST LEHETŐVÉ TEVŐ POS-BERENDEZÉSHEZ?

Bármely kereskedő – kis üzlet vagy áruházlánc – dönthet úgy, hogy lehetővé teszi pénztáiraiban a bankkártyával történő fizetést. Ehhez szerződéses kapcsolatba kell lépnie egy olyan bankkal, amely a kártyaelfogadói üzletágban érdekelt. Hazánkban általában a bank szereli fel saját POS-termináljait az üzletekben, a kereskedő csak bérli a berendezést, a bérleti díj felszámításától azonban az elfogadó bank eltekinthet. A terminálok telepítése és üzemeltetése, a kereskedők rendszeres oktatása a berendezések kezelésére és egyéb szabályokra az elfogadó bank feladata. A kereskedő feladata a telefonvonal biztosítása, de a telepítést a bank (vagy a bankkal szerződésben álló cég) szakemberei végzik. Nagyobb kereskedőláncok esetében előfordulhat, hogy saját terminálokat vásárolnak és azokat saját költségen telepíttetik és üzemeltetik, beleértve az esetleg szükségessé váló későbbi fejlesztéseket is.

35. MILYEN ELEMEI VANNAK A KERESKEDŐ ÉS BANKJA KÖZÖTT MEGKÖTÖTT SZERZŐDÉSNEK?

Hazánkban nincs törvényi szabályozás a kereskedő és a bankja közötti szerződés tartalmára vonatkozóan, a nemzetközi kártyatársasági előírások figyelembevételével az elfogadó bankok határozzák meg a tartalmát. Általában a következő elemeket tartalmazza:

- POS-bérleti szerződés;
- Elfogadóhelyi jutalékok;
- Elfogadható kártyák felsorolása;
- A bank kötelezettségei (elszámolás módja és ideje, biztonság, tájékoztatási kötelezettség);
- A kereskedő kötelezettségei (a kártyaelfogadási szabályok betartása, adatszolgáltatás, a fizetési bizonylatok tárolása);
- Visszaélések kezelése.

36. MILYEN, AZ ELFOGADÓ BANK FELÉ FIZETENDŐ KÖLTSÉGEKKEL JÁR EGY KERESKEDŐ SZÁMÁRA A BANKKÁRTYA-ELFOGADÁS?

Általában kétféle költség terheli a kereskedőt:

- (a) a POS-terminálok telepítésének és üzemeltetésének a költsége (ezt egyes elfogadó bankok a saját, bérbe adott berendezéseiknél átvállalják);
- (b) a fizetési műveletek után felszámított jutalék.

Az előbbi (a) mértéke függ az üzlet nagyságától, a telepíteni kívánt POS-terminálok számától és típusától, valamint a kommunikációs csatornától (ISDN, analóg, műhold stb.). Az utóbbi (b) az egyes műveletekhez kapcsolódó, azok összegének százalékában meghatározott kereskedői jutalék. Ennek mértéke a kereskedő és a bankja közötti megegyezés tárgya, hazánkban a következő tényezők befolyásolják: a várható kártyás forgalom, az iparág (ruházat, élelmiszer, benzinkút stb.), az elfogadott kártya típusa (VISA, MasterCard, American Express, Diners Club, JCB). A szerződés aláírása előtt a kereskedőnek részletes információt kell kapnia minden olyan költségről, amit a bankja felszámíthat.

37. MI AZ INTERCHANGE DÍJ?

Az interchange díj, más néven bankközi jutalék, a kereskedő által fizetett jutaléknak az a hányada, amelyet a kártyát elfogadó bank továbbutal a kártyát kibocsátó bank részére a kártyaművelettel kapcsolatos kibocsátói költségek fedezésére.

38. MILYEN ELŐNYEI SZÁRMAZHATNAK A KERESKEDŐKNEK A BANKKÁRTYA-ELFOGADÁSBÓL?

A kereskedőnek nemcsak költségei merülnek fel a kártyaelfogadáshoz kapcsolódóan, előnyei is származnak belőle; ezek a következő pontokban foglalhatók össze:

- a kereskedők azáltal, hogy biztosítják vásárlóik számára egy kényelmes és biztonságos fizetési eszköz – a bankkártya – használatát, szélesítik lehetséges vásárlóik körét;
- a potenciális vásárlói kör növekedését eredményezi az is, hogy a hazánkba látogató turisták általában nem hordanak maguknál nagyobb mennyiségű készpénzt, ugyanakkor bankkártyával (sokszor többel is) rendelkeznek;
- lehetőség nyílik arra, hogy a kereskedő telefonos, postai vagy internetes megrendeléseken keresztül is értékesíteni tudja áruját vagy szolgáltatását. Különösen a szállodaiparban, utazási irodáknál, az autóbérlés és jegyértékesítés (előadások, sportesemények, tömegközlekedés) területén érdekelt kereskedők számára előny, hogy postai úton, telefonon vagy interneten keresztül is értékesíthetik szolgáltatásaikat;
- csökken a kasszában lévő készpénz mennyisége, ezáltal a készpénz kezelésének a költsége, valamint a bevétel esetleges elrablásának veszélye;
- pluszbevételhez jut a kereskedő azzal, hogy a vásárlónak nagyobb a szabadsága, mivel nem korlátozza a zsebében lévő készpénz mennyisége, ebből eredően hajlamos többet költeni; ezenkívül olyan vásárlók is felkeresik az üzletét, akik ragaszkodnak a kártyás fizetéshez.

39. MIKOR JUT PÉNZÉHEZ A KERESKEDŐ BANKKÁRTYÁS FIZETÉS ESETÉN?

Függetlenül attól, hogy betéti, hitel- vagy terhelési kártyával fizet a kártyabirtokos, a kereskedő bankja a POS adatainak vételét követő pár napon belül (1-3 nap) jóváírja a kereskedő számláján a vásárlás jutalékkal csökkentett ellenértékét. Az időpontot befolyásolhatja, ha a kereskedő számláját nem az a bank vezeti, amellyel a kártyaelfogadásra vonatkozó szerződést kötötte.

A vásárlási adatoknak a kereskedőtől a bankhoz történő beérkezése és a vásárlás ellenértékének a kereskedő számláján történő jóváírása közötti időszakban a következő folyamat zajlik le: a bankhoz minden vele szerződött kereskedőtől beérkeznek a napi tranzakciós adatok, vagyis a kereskedőnél a különböző bankok által kibocsátott kártyákkal lebonyolított vásárlások adatai. A bank ezeket összegyűjti, és naponta kiküldi elszámolására – attól függően, hogy milyen védjegyű kártyával történt a vásárlás – a Visa, MasterCard, illetve más nemzetközi kártyatársaságokhoz. Az elszámolás azt jelenti, hogy a kártyatársaságok az összes hazai elfogadó banktól érkező adatok alapján kiszámítják, hogy az egyes bankoknak milyen összegű a tartozása vagy a követelése a többiek felé. Ezt követően a kártyatársaság megküldi minden banknak, hogy összesen mennyi a tartozása vagy követelése. A bankok közötti tartozások és követelések kiegyenlítését követően az elfogadó bank jóváírja a kereskedő számláján a tőle begyűjtött műveletek jutalékkal csökkentett értékét. (A GBC elszámolási körhöz tartozó bankok egymás közötti tartozásainak és követeléseinek elszámolását nem a nemzetközi kártyatársaságok, hanem a GBC Zrt. végzi.)

40. HOGYAN VÉDEKEZHET A KERESKEDŐ A BANKKÁRTYÁS VISSZAÉLÉSEK ELLEN?

A kereskedő és bankja között megkötött szerződésnek egyik nélkülözhetetlen eleme a visszaélések megfelelő kezelésére vonatkozó információ. Ezen túlmenően, a POS-telepítést követően, a bank külön oktatásban is részesíti a pénztári alkalmazottakat: mire kell ügyelniük, mit kell különösen megvizsgálni bankkártyás fizetés esetén, illetve mi a teendő, ha bármiféle visszaélés gyanúja felmerül. Ezt az oktatást időről időre megismétlik, és részletes írásos anyaggal is ellátják a kereskedőket.

41. MI A TEENDŐ, HA MEGHIBÁSODIK A POS-BERENDEZÉS?

Amennyiben a POS-terminált az elfogadó bank bocsátotta a kereskedő rendelkezésére, a teendőket pontos leírását, az értesítendő szakemberek elérhetőségét a kereskedő és a bankja közötti szerződés tartalmazza. Saját beszerzésű terminálok esetén a kereskedőnek kell gondoskodnia arról, hogy szükség esetén megfelelő szerviz álljon rendelkezésére.

V. A bankkártyák használata

42. HOL LEHET HASZNÁLNI A BANKKÁRTYÁT?

A bankkártyák a következő elfogadóhelyeken használhatók:

- ATM-berendezések (lásd: 44. számú kérdés).
- Kereskedői elfogadóhelyek, ahol vagy elektronikus POS-terminálok, vagy ezek mechanikus változata (kézi nyomtató, „vasaló” néven ismert) üzemel (lásd: 43. és 45. számú kérdések). Előfordulhat, hogy a kártyaelfogadást biztosító POS-terminált nem személyzet üzemelteti, pl. önkiszolgáló benzinkutaknál, parkolóházaknál.
- Bankfiók, posta, valutaváltó helyek, ahol lehetséges a bankkártyával történő készpénzfelvétel, -befizetés vagy -átutalás.
- Interneten, postai úton, telefonon történő áru vagy szolgáltatás megrendelése esetén (lásd: 51. számú kérdés).

43. MILYEN KÁRTYAELFOGADÓ BERENDEZÉSEK MŰKÖDHETNEK AZ ÜZLETEKBEN (KERESKEDŐI ELFOGADÓHELYEKEN)?

- *kézi nyomtató* (= imprinter, „vasaló”): mechanikus készülék, amely a kártyáról lenyomatot készít, így a kártyán látható adatok egy hárompéldányos bizonylatra kerülnek. A bizonylaton feltüntetik az elfogadóhely nevét, a vásárlás napját és az áru vagy szolgáltatás kártyával fizetett ellenértékét. Ilyen tranzakciót csak dombornyomott kártyákkal lehet végezni. Magyarországon csak ritkán találkozhatunk ilyen típusú berendezésekkel (leginkább az elektronikus berendezés üzemzavara esetén használják az elfogadóhelyek), és az Egységes Euro Fizetési Övezet (SEPA) folyamatban lévő kialakítása során a környező országokban is fokozatosan háttérbe szorulnak.
- *elektronikus terminál* = POS, amely a mágnescsíkon vagy a chipen kódolt adatokat leolvassa, és előállítja a kártyabizonylatot. Ezeken a helyeken a dombornyomott kártyák mellett a kizárólag elektronikus környezetben működő kártyákkal (például MasterCard Electronic, Maestro és VISA Electron) is lehet vásárolni. Egyes POS-terminállal felszerelt kereskedelmi elfogadóhelyen kérhetik a kártyához tartozó biztonsági kódot (PIN-kód), amelyet az elektronikus terminálhoz csatlakozó vagy annak részét képező billentyűzeten kell beütni, de szóban sosem szabad közölni (lásd még: 53. számú kérdés).

44. MILYEN MŰVELETEK ÉS HOGYAN VÉGEZHETŐK BANKKÁRTYÁVAL ATM-BERENDEZÉSEKNÉL?

Bankonként különböző az ATM-en keresztül elérhető szolgáltatások köre, de általában a következők lehetnek: készpénzfelvétel, készpénzbefizetés, átutalás a kártya mögötti bankszámláról más bankszámlára, számlaegyenleg-lekérdezés, PIN-kódmódosítás, mobiltelefon-feltöltés stb.

Az egyes berendezések működésében kisebb eltérések előfordulnak, de a kártya megfelelő nyílásba történő behelyezését követően az ATM képernyőjén megjelenő szöveg lépésről lépésre tájékoztat a teendőkről.

Minden ATM-en keresztül elérhető művelet során az első lépés a kártya és a kártyabirtokos azonosítása, ezt követi a megfelelő szolgáltatás kiválasztása és teljesítése:

Első lépés:

A bankkártyát az automatán elhelyezett ábra figyelembevételével be kell helyezni az ATM erre megjelölt nyílásába. Az ATM a bankkártyát bevonja és csak az azonosítást vagy a művelet befejezését követően adja vissza.

Második lépés:

A megfelelő billentyű segítségével ki kell választani, hogy milyen nyelven jelenjenek meg a képernyőn az információk.

Harmadik lépés:

Amikor az ATM kéri a PIN-kódot, a számbillentyűzet használatával be kell gépelni a négyjegyű azonosító számot (PIN-kódot), majd folytatni a műveletet az automata utasításai szerint.

A PIN-kód beütésekor a számok titkosított formában (pl.: ****) jelennek meg az automata képernyőjén. Ha a PIN-kódot egymás után többször (bankonként változó, hogy hányszor) tévesen üti be a kártyabirtokos, akkor a kibocsátó biztonsági okokból ideiglenesen vagy véglegesen letilthatja a bankkártya további használatát; sőt az ATM akár be is vonhatja azt. Ilyen esetben a kibocsátó bankhoz kell fordulni további segítségért.

Negyedik lépés:

A képernyőn megjelenő szolgáltatásokból ki kell választani a megfelelőt.

Ötödik lépéstől:

Az igénybe vett szolgáltatástól függően különböző lehet, a teendőket lépésről lépésre mutatja a képernyő.

Bizonyos típusú automaták nem nyomtatnak bizonylatot, illetve a bizonylat nyomtatása a képernyőn felkínált menüből a megfelelő billentyű lenyomásával kérhető.

ATM-műveletek esetén a bankkártya és a készpénz kivételére egyenként, az ATM típusától és beállításától függően 10–30 másodperc áll rendelkezésére! Ezen idő elteltével a bankkártyát, illetve a pénzt az automata visszahúzza! (Lásd még: 55. számú kérdés.)

45. HOGYAN KELL VÁSÁROLNI BANKKÁRTYÁVAL?

A bankkártyás fizetési művelet két részből tevődik össze:

Először, a kereskedő a saját bankján keresztül engedélyt kér a kibocsátó banktól, ennek birtokában fogadhatja el a bankkártyát;

Másodszor, a kártyabirtokosnak igazolnia kell, hogy valóban ő a kártya jogos birtokosa, illetve ugyanezen művelettel azt is elismeri, hogy ő hajtotta végre a vásárlást.

Első lépés: felhatalmazás vagy más szóval engedélyezés (= fedezet, kártyaadatok, pl. lejárat és tiltólista-ellenőrzés), amelynek menete attól függően különbözik, hogy mechanikus vagy elektronikus berendezés működik az elfogadóhelyen:

- Mechanikus kártyalehúzó (kézi nyomtató): bizonyos összeg felett történő vásárlások esetében a kereskedőnek telefonon kell engedélyt (felhatalmazást) kérni bankjától a tranzakció lebonyolításához.
- POS-terminál: elektronikus összeköttetésben áll a kereskedő bankjával (elfogadó bankkal) és így képes arra, hogy közvetlenül tájékoztassa a kereskedőt arról, hogy szerepel-e a kártya tiltólistán, van-e elegendő fedezet a kártyabirtokos számláján a fizetési művelet elvégzéséhez. A számlán rendelkezésre álló fedezet összegére vonatkozóan azonban a kereskedő semmilyen körülmények között nem juthat információhoz, csak azt tudhatja meg, hogy belefér-e a fizetés értéke vagy sem.

Bizonyos vásárlások esetén a kereskedők ún. előengedélyt is kérhetnek (lásd. 51. számú kérdés).

Második lépés: PIN-kód és/vagy aláírás = a kártyabirtokos azonosítása, a művelet elismerése.

Sikeres tranzakció esetén a bizonylaton szereplő adatok valódiságát a kártya birtokosa az aláírással és/vagy a PIN-kóddal igazolja. Ez az igazolás természetesen a kártyán szereplő adatok mellett kiterjed a tranzakció összegére és valutánemére is. Ezt követően a kártyabirtokos kézhez kapja a bizonylat egy példányát. A bizonylatot ajánlatos megőrizni a soron következő számlakivonat kézhezvételéig, mert a számlakivonat és a bizonylatok utólagos összevetésével ellenőrizhető, hogy a számlát valóban a jóváhagyott összeggel terhelték-e meg. A PIN-kód megadása, illetve az aláírás a tranzakciós bizonylaton a kártyabirtokos azonosítására szolgál. Az aláírás ellenőrzése (összehasonlítása a bankkártyán lévővel) a kereskedő feladata és kötelessége, az ügyfél által bebillentyűzött PIN-kódot pedig a kibocsátó ellenőrzi a fizetési művelet során (lásd még: 54. számú kérdés).

46. MEGKÖVETELHETIK-E A KERESKEDŐK A PIN ÉS AZ ALÁÍRÁS EGYÜTTES HASZNÁLATÁT?

Igen, gyakran előfordul, hogy mindkét módon igazolni kell, hogy a kártya jogos birtokosa hajtja végre a fizetési műveletet; kártyatársaságonként és az adott ország jogalkotása szerint változhatnak a vonatkozó szabályok. Amennyiben aláírás is szükséges, a POS által nyomtatott bizonylaton mindig jelölik ennek helyét. Bizonyos esetekben – biztonsági okokból – egyéb személyi okmányt is kérhet az elfogadóhely a kártyabirtokostól, ezt azonban csak ellenőrzésként teheti, arról másolatot nem készíthet, ahogyan a kártyaszámot sem rögzítheti.

47. LEHET-E A VÁSÁRLÁST KÉSZPÉNZFELVÉTELLEL ÖSSZEKÖTNI?

Külföldön már több helyen gyakorlat, ám hazánkban jelen kiadvány készítésének idején még egyetlen bank kártyabirtokosai számára sem elérhető az, ún. cash back szolgáltatás, azaz a vásárlással egybekötött, kis összegű készpénzfelvétel lehetősége. Ez azt jelenti, hogy fizetéskor, a megvásárolt áru vagy szolgáltatás ellenértékének a kártyával történő kifizetése mellett készpénzt is vehet fel számlájáról a kártyabirtokos; ezt a pénztáros fizeti ki részére. Bankszámláját a vásárlás összege mellett a felvett készpénz összegével is megterhelik.

48. MINDEN MAGYARORSZÁGI KIBOCSÁTÁSÚ BANKKÁRTYA HASZNÁLHATÓ A HAZAI ÉS KÜLFÖLDI ATM-EKNÉL?

Nem feltétlenül! Mindig ellenőrizni kell, hogy a kártyán található védjegy fel van-e tüntetve az ATM-berendezésen; amennyiben igen, használhatja a kártyát.

A hazai kibocsátású kártyákon a következő kártyatársaságok, illetve szolgáltatók valamely védjegye szerepelhet: MasterCard, VISA, American Express, Diners Club, illetve GBC (lásd: 5. számú kérdés).

Vannak olyan hazai kibocsátású kártyák, amelyeken nem szerepel egyetlen felsorolt védjegy sem, ezeket kizárólag a kibocsátó bank hálózatában lehet használni.

Külföldre utazás előtt meg kell vizsgálni, hogy a kártyán szerepel-e a „Valid only in Hungary” (Csak Magyarországon érvényes) felirat, ebben az esetben ugyanis – védjegytől függetlenül – csak Magyarországon használható a kártya. Azok a kártyák, amelyeken csak a kibocsátó bank védjegye (esetleg még a GBC védjegy) szerepel, nem használhatók külföldön!

49. MINDEN MAGYARORSZÁGI KIBOCSÁTÁSÚ KÁRTYA HASZNÁLHATÓ A HAZAI ÉS KÜLFÖLDI POS-BERENDEZÉSEKNÉL (KERESKEDŐI ELFOGADÓHELYEKEN)?

Nem feltétlenül! Minden vásárlás előtt ellenőrizni kell, hogy a kártyán szereplő védjegy (lásd még: 5. számú kérdés) ki van-e ragasztva az elfogadóhely bejáratán vagy a pénztárban. Ahol igen, ott lehet fizetni kártyával – külföldi használat esetén még arra is kell figyelni, hogy a kártyán

szerepel-e a „Valid only in Hungary” felirat, ebben az esetben ugyanis csak Magyarországon használható a kártya.

A hazai nagyobb üzletekben a VISA és MasterCard védjegyeivel ellátott kártyák általában használhatók, az American Express és a Diners Club elfogadóhelyek száma korlátozottabb.

Vannak olyan kártyatermékek, amelyekkel csak elektronikus POS-berendezéseknél lehet fizetni (pl. VISA Electron, Maestro, MasterCard Electronic), más termékek mind elektronikus, mind mechanikus berendezésnél (kézi nyomtató) használhatók (lásd: 8. számú kérdés).

50. MEGTAGADHATJA-E A KERESKEDŐ A BANKKÁRTYA ELFOGADÁSÁT?

A kereskedőket Magyarországon nem kötelezi jogszabály a bankkártyák elfogadására még akkor sem, ha az üzlet bejáratán vagy a pénztárban kiragasztott védjegy szerint elfogadják a kártyát. Kizárólag a forintbankjegy és -érme – mint törvényes fizetési eszköz – kötelező elfogadását írja elő törvény hazánkban.

A kereskedő kötelezettségét az egyes kártyatípusok elfogadására az elfogadó bankkal kötött szerződése rögzíti és szabályozza.

51. KI LEHET-E FIZETNI BANKKÁRTYÁVAL AZ INTERNETEN, POSTÁN VAGY TELEFONON KERESZTÜL VÁSÁROLT ÁRU ÉS SZOLGÁLTATÁS ELLENÉRTÉKÉT?

Igen, de bizonyos szempontból nagyobb elővigyázatosságot igényel a kártyabirtokos részéről, mint a fizikai kereskedőnél történő fizetések.

Néhány kártyatípus nem használható internetes vásárlásra, illetve felhasználása a kártyát kibocsátó banktól függően korlátozott. Ilyenek lehetnek például a Maestro, a MasterCard Electronic és a VISA Electron kártyák. Vásárlás előtt a kibocsátónál meg kell győződni arról, hogy a kártya internetes vásárlásra használható-e, illetve az internetes boltnál arról, hogy az elfogadja-e fizetőeszközként.

Néhány bank virtuális, azaz fizikailag nem létező kártyát (kártyaszámot) ad a kizárólag interneten történő vásárlások céljára. Ez a virtuális kártyaszám az interneten kívüli, nem kívánt vásárlásoktól védi meg a kártyabirtokost. Érdemes ezt még kiegészíteni a kártyához kapcsolódó számlán lévő összeg korlátozásával is. Többfajta virtuális kártyaszám létezik, de mindegyik csak internetes vásárláshoz használható. Van olyan kártyaszám, amelyet minden vásárláshoz újra kell igényelni, ez általában SMS-szolgáltatásban vagy interneten történik. Van olyan virtuális kártyaszám, amely többszöri vásárlásra használható. A virtuális kártyaszámot a kibocsátó több formában bocsáthatja az ügyfél rendelkezésére, pl. a hagyományos bankkártyákhoz hasonló plastiklapon (ezeken a kártyákon azonban nincs mágnescsík és PIN-kód sem tartozik hozzá), vagy papír alapú adathordozón (papírkártya stb.) (lásd még: 56. számú kérdés).

Védelmi megoldások az interneten:

- Az interneten a VISA és a MasterCard is kialakított védelmet. A szolgáltatás lényege: a vásárló és a kereskedő beazonosítása. Ahol ez a két jelzés – Verified by VISA vagy MasterCard Secure-Code – látható, nyugodtan használható a kártya. A védelmi programban való részvétel védi egyrészt a kártyát elfogadó kereskedőt, másrészt a kártyabirtokost, ez utóbbit ugyanis a programban részt vevő bankja csak akkor azonosítja, ha titkos jelszavával megerősíti vásárlási szándékát. Ha az azonosítás sikertelen (vagyis nem megfelelő jelszót adott meg a vásárlást kezdeményező fél), a tranzakció meghiúsul. A kibocsátó bankok részére a kártyatársaságok által kifejlesztett internetes biztonsági szolgáltatások (azaz a Verified by Visa, MasterCard Secure-Code) alkalmazása, a kiadvány készítésének idején, nem kötelező.
- A kártya hátoldalán lévő aláíráscsíkra nyomtatott azonosítót – az aláíráscsíkon található számkarakter utolsó három számjegye, más néven CVV2, CVC2 – kéri az internetes fizető oldalakon a kártya azonosításához. Vásárlás előtt készítse elő a kártyáját és a kártya aláíráscsíkján lévő utolsó három karaktert üsse be az ilyen azonosítók bekérésénél (egyes kártyákon ez az aláíráscsík mellett, egy kis keretben található). Ha ilyen nem talál, forduljon a bankjához, lehet, hogy a bankja az internetes vásárlást az önnél levő kártyával nem támogatja (virtuális kártyák esetében az azonosítószám általában a kártya előlapján található.)
- Az internetes vásárlás biztonságát növelheti még az a néhány elfogadó bank által alkalmazott megoldás, hogy a fizetéshez szükséges kártyaadatok nem a kereskedő honlapján kerülnek megadásra, hanem a kereskedővel szerződést kötő elfogadó bank honlapján. A bank így biztosítja, hogy a kereskedő semmiképpen se férjen hozzá érzékeny adatokhoz.

Bankkártyája adatai megadásával telefonon, e-mailen vagy postai úton is rendelhet árut vagy szolgáltatást. Ezekben az esetekben csak a kártyán látható adatok adhatók meg! A kártyához tartozó PIN-kódot soha ne adja meg sem internetes, sem postai, sem e-mailen történő megrendelés esetén!

Interneten, e-mailen, telefonon vagy postai úton megrendelt szállodai szolgáltatás igénybevétele vagy autóbérlés esetén az elfogadóhelyek a szállás, illetve autókölcsönzés várható összegére ún. előengedélyt kérnek, melynek során a kereskedő által kalkulált összeg a kártyabirtokos számláján zárolásra kerül. A zárolás feloldására csak a végső bankkártyás fizetéskor kerül sor. Amennyiben a kártyabirtokos úgy dönt, hogy a végső fizetést mégsem bankkártyával bonyolítja le (pl. készpénzzel fizet), a biztonság kedvéért ajánlatos az előengedély egyidejű töröltetését kérni a kereskedőtől.

VI. Mire kell ügyelni a bankkártyák tárolása, használata során, mit kell tenni probléma esetén?

52. MIÉRT KELL A KÁRTYABIRTOKOSNAK ALÁÍRNI A BANKKÁRTYÁT?

Három ok miatt:

- (a) mert a bankjával megkötött szerződés előírja ezt a kötelezettséget;
- (b) mert lehetővé teszi a kereskedő számára, hogy összehasonlítsa a kártya hátoldalán szereplő aláírást a vásárlási bizonylaton lévővel;
- (c) mert ha elveszíti, ellopják vagy elrabolják a kártyáját, megakadályozza (vagy legalábbis jelentősen megnehezíti), hogy arra jogosulatlan személyek használják a kártyát. A kártyán lévő aláírással azonos aláírást kell ugyanis produkálni a vásárlási bizonylaton, az üzlet pénztáránál. A kereskedőnek szerződésben vállalt kötelezettsége, hogy a fizetési művelet során, a kártyán lévő aláírást összehasonlítsa a bizonylaton lévővel.

53. MIRE KELL ÜGYELNI A PIN-KÓDDAL KAPCSOLATBAN?

A PIN-kód személyhez kötődik, nem ruházható át és minden kártyabirtokosnak meg kell jegyeznie. A kártyabirtokos jogszabályban előírt kötelezettsége, hogy a bankkártyáját és a PIN-kódját a szerződésben foglaltaknak megfelelően használja, és biztonságban tartsa. Tanácsos a kódszám megjegyzése után megsemmisíteni azt a bank által küldött értesítést, amely a PIN-kódot tartalmazza, amennyiben mégis megtartja, ne tárolja azt könnyen elérhető helyen, főként ne a kártyájával együtt. Soha ne írja fel a PIN-kódot kártyájára, vagy bármely egyéb dokumentumra, amelyet a kártyával együtt tart, pl. a pénztárcájában.

Soha ne adja meg PIN-kódját telefonon vagy írásban! A bankja vagy a rendőrség sohasem keresi meg önt, hogy adja meg a kódját! Ha ilyen telefont kap, ígérjen visszahívást, és hívja az ön által ismert telefonszámon bankját!

Egyre gyakrabban fordul elő, hogy a bankja nevében e-mailt kap, amely adatfrissítésre hivatkozva egy linkkel elvezeti önt a bankja állítólagos honlapjára, egy kitöltendő kérdőívre. Soha ne adjon meg ilyen kérésre semmilyen személyes adatot, bankja soha nem veszi fel önnel így a kapcsolatot!

Mind ATM-nél, mind vásárlás esetén ügyeljen arra, hogy a PIN-kód beütésekor más személy ne láthassa az ön által megadott számokat. Amennyiben megváltoztatja PIN-kódját, válasszon könnyen megjegyezhető számot, de soha ne olyat, amely könnyen kapcsolatba hozható önnel; mint például a születési ideje.

Tartsa a kártyáját mindig biztonságos helyen, ne legyen könnyen hozzáférhető mások számára!

Soha ne bízson meg mást azzal, hogy az ön kártyájával vegyen fel készpénzt, fizessen, vagy bármely más műveletet hajtson végre!

Soha, semmilyen körülmények között ne adja oda a kártyáját és a PIN-kódját másnak például, hogy megkönnyítse a fizetést egy étteremben, vagy megspórolja az utat egy ATM-ig!

54. MIRE KELL VIGYÁZNI A BANKKÁRTYÁVAL TÖRTÉNŐ FIZETÉS SORÁN?

Fizetés közben se veszítse szem elől a kártyáját (ne szégyellje, pl. étteremben a fizetőpincért elkísérni, ha annak nincs hordozható POS-terminálja). Figyeljen arra, hogy a kártyát csak egyetlen terminálon (POS-berendezésen) húzzák keresztül, azaz csak egyetlen berendezés olvassa le a rajta lévő információkat. Ha valamilyen oknál fogva nem sikerül a kártyával fizetni, ne hagyja azt a kereskedőnél a „fizetés zálogaként”.

Miután ellenőrizte a fizetendő értéket, és miután megadta a PIN-kódját, ne engedje, hogy megismétlődjön ez a művelet (azaz, ismételten keresztülhúzza a pénztáros a POS-berendezésen a kártyát), kivéve, ha a terminál olyan üzenetet küld, amelynek értelmében érvénytelen a korábbi művelet (pl. mert véletlenül rossz PIN-számot adott meg).

Mindig őrizze meg a fizetésről szóló bizonylatot – akkor is, ha sikertelen volt a tranzakció – addig, míg összeveti azt a bankszámlakivonatán feltüntetett terhelési műveletekkel.

Vigyázzon kártyája épségére, és ne hagyja mágneses tárgyak (mágneszár, vonalkód-leolvasó, mágneskulcs) mellett, ugyanis elveszhetnek a mágnesesíkon tárolt adatok, és nem tudja használni kártyáját. A mágnesesíkot és a chipet óvni kell a fizikai sérülésektől, karcolásoktól is.

Erős hő- és fényhatástól kártyája eldeformálódhat.

55. MIRE KELL VIGYÁZNI ATM-KÉSZPÉNZFELVÉT ESETÉN?

Kártyahasználat előtt ellenőrizze, hogy az ATM-berendezésen lát-e valamilyen erőszakos fizikai beavatkozásra utaló jelet. Előfordulhat, hogy az ATM-berendezés kártyaelfogadó nyílására arra illetéktelenek egy olyan szerkezetet szerelnek fel, amely a kártya kivételét megakadályozza. Ilyenkor a bankkártya látszólag az ATM-berendezésben marad, ahonnan az ügyfél távozása után az elkövetők a preparátum eltávolításával és annak segítségével kiveszik a kártyát. Ha kétségei vannak, ne használja a berendezést!

Mielőtt bankkártyáját az ATM nyílásába helyezi, győződjön meg arról, hogy láthatók-e a működésre utaló alapinformációk az automata képernyőjén. Ha az ATM működési hibát jelez vagy egyáltalán nem működik, ne helyezze bankkártyáját a nyílásba!

Az ATM-berendezésen mindig feltüntetik azt a telefonszámot, amelyet probléma esetén hívni kell. Megtörténhet, hogy illetéktelenek olyan telefonszámot ragasztanak a berendezésre, amelyen az elkövetők jelentkeznek, és magukat az illetékes bank munkatársainak kiadva segítséget ígérnek, eközben megpróbálják a kártyához tartozó PIN-kódot megszerezni. Soha ne adja meg ilyen esetekben a PIN kódját!

Legyen óvatos a feltűnően segítőkész járókelőkkel is! PIN-kódját semmilyen körülmények között se adja meg, hanem feltétlenül forduljon segítségért bankjához. A legtöbb kártya hátlapján fel van tüntetve a kibocsátó bank azon telefonszáma, amelyet probléma esetén hívni kell. Érdemes ezt a számot felírni, és mindig elérhető helyen tárolni, vagy rögzíteni a mobiltelefonban.

Mindig őrizze meg az ATM által nyomtatott bizonylatot – akkor is, ha sikertelen volt a tranzakció – addig, míg összeveti azt a bankszámlakivonatán feltüntetett terhelési műveletekkel.

56. MIRE KELL KÜLÖNÖSEN ÜGYELNI INTERNETES VÁSÁRLÁS ESETÉN?

Mindig körültekintően adja meg a kártyaszámát az interneten. Vásárlásait közismert kereskedőknél, közismert oldalakon kezdeményezze. Amennyiben bármilyen kérdése van, vagy az internetes kereskedőt illetően bizonytalanná válik a fizetés során, forduljon bankjához. Ne bízson az olyan internetes kereskedőben, aki a kártyaszámát telefonon vagy faxon kéri, vagy olyan árut kínál, amely nem illeszkedik a profiljába. A túl hosszú szállítási határidő is gyanús lehet.

Az interneten történő vásárláskor a kártyaszámhoz tartozó PIN-kódot soha nem kérhetik! Ha mégis ilyet tapasztal, ne adja meg a számot és forduljon a kibocsátó bankjához.

Mindig győződjön meg arról, hogy az internetes fizetőoldal, ahol a kártyaszámát megadja, valamilyen módon titkosított. Ezt a képernyőn egy kis lakat jelzi.

Ne adja meg a kártyaszámát e-mailben! Ez kevésbé biztonságos, mint a fizető oldalon megadni a kártyaszámot.

A kereskedők – hogy meggyőződjenek a kártyaszám valódiságáról- gyakran kártyaellenőrzést kérnek. Ez egy alacsony (általában 0,1 – 1 USD) összegű művelet jelent, amellyel a kibocsátó bank nem fogja megterhelni a számláját, csak az elszámolásig zárolja ezt az összeget.

Az internetes tranzakció sikeres lebonyolításáról visszaigazolást kap az internetes fizetőoldalon, melynek kinyomtatása mindenképpen javasolt. Az esetleges későbbi reklamáció miatt ezt feltétlenül őrizze meg. Egyre gyakoribb ugyanakkor, hogy az elfogadóhely külön e-mail-ben is visszaigazolja a vásárlás részleteit, melynek kinyomtatása és megőrzése szintén nagyon fontos.

57. MIT KELL TENNI A KÁRTYABIRTOKOSNAK, HA ELVESZÍTETTE, ELLOPTÁK, VAGY ELRABOLTÁK A KÁRTYÁJÁT, A PIN-KÓDJÁT, VAGY A BANKKÁRTYÁJÁVAL LEBONYOLÍTOTT JOGOSULTALAN MŰVELETRŐL SZEREZ TUDOMÁST?

Jogszabály írja elő, hogy a kártyabirtokos és bankja közötti szerződésnek pontosan tartalmazni kell a kártyabirtokos teendőit ezekben az esetekben.

Ennek értelmében a kártyabirtokos köteles a kibocsátónak, vagy az általa megbízott, a szerződésben meghatározott intézménynek haladéktalanul bejelenteni, ha észlelte, hogy:

- (a) elveszítette, ellopták, vagy elrabolták a bankkártyáját;
- (b) a bankkártyához tartozó PIN-kód jogosulatlan személy tudomására jutott;
- (c) tudomására jut (pl. a műveletet követő banki SMS-értesítésből, vagy a számlakivonat ellenőrzésekor), hogy valaki jogosulatlanul használta a kártyáját.

A kibocsátó a kártyabirtokossal megkötött szerződésben, illetve internetes honlapján is feltünteti azt a telefonszámot, amelyen a fent felsorolt esetekben a hét bármely napján, a nap bármely szakában kezdeményezni lehet a kártya letiltását. Javasoljuk, hogy jegyezze fel és tárolja a kártyától külön, vagy rögzítse a számot mobiltelefonjában. Külföldre utazás előtt tanácsos előre tájékozódni az illető országból ingyenesen hívható telefonszámról. A letiltás díját kondíciós listájukban tesszik közzé a kibocsátók.

A letiltás kezdeményezése során általában a következő kérdéseket teszik fel a kibocsátók: el kell mondani az elvesztés vagy ellopás körülményeit, kérhetik például a telebanki azonosító kódot, a bankkártya számát, a kártyabirtokos születési helyét, idejét, anyja nevét, de egyes bankok egy korábban a kártyabirtokos által megadott személyes azonosító adatot is kérhetnek. Amennyiben bűncselekmény történt, a kibocsátó a rendőrségi bejelentéshez is ragaszkodhat.

Figyeljen arra, hogy soha ne a bankszámlája letiltását kezdeményezze, hanem a bankkártya letiltását! A bankkártyával ugyanis akkor is lehet kézi nyomtatónál, összeghatár alatti fizetéseket lebonyolítani, ha a kártya mögötti számlát letiltotta. Ebben az esetben nem érvényesek a bankkártya-felelősségi szabályok, vagyis az ilyen visszaélésekből eredő kár teljes összege a kártyabirtokost terheli.

58. HOGYAN CSÖKKENTHETI ANNAK LEHETŐSÉGÉT, HOGY ILLETÉKTELENEK FELHASZNÁLJÁK ELVESZTETT VAGY ELLOPOTT BANKKÁRTYÁJÁT, ILLETVE A KÁRTYA ADATAI ALAPJÁN GYÁRTOTT HAMIS KÁRTYÁT?

Több hazai bank a kártyabirtokos által megadott mobiltelefonszámra küldött SMS-üzenettel értesíti ügyfelét a kártyájával lebonyolított készpénzfelvételi és vásárlási műveletet követően. Ezzel lehetőséget ad a kibocsátó arra, hogy a kártyabirtokos azonnal jelezze, ha nem ő hajtotta végre a műveletet, és intézkedjen a kártya további használatának letiltásáról.

Érdemes igénybe venni ezt a szolgáltatást, amennyiben a kibocsátó felajánlja! Nem feltétlenül vesszük azonnal észre, hogy elvesztettük vagy ellopták a kártyánkat, illetve arról is csak a számlakivonat kézhezvételekor szerez tudomást a kártyabirtokos, hogy másolatot készítettek biztonságban tudott bankkártyájáról és azzal vásároltak vagy készpénzt vettek fel a bankszámlájáról. Ilyenkor nagy segítség egy figyelmeztető SMS.

Egyes bankok olyan, mobiltelefon segítségével igénybe vehető szolgáltatást is nyújtanak, melyen keresztül a kártyabirtokos felfüggesztheti a kártya használatát. Fontos azonban, hogy elvesztés/ellopás vagy elrablás esetén emellett még ugyanúgy le kell tiltani a kártyát.

A Bankkártyák című kiadvány készítése idején hatályos jogszabályok

- 1996. évi CXII. törvény a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról.
- A kormány 227/2006. (XI. 20.) számú rendelete a pénzforgalmi szolgáltatásokról és az elektronikus fizetési eszközökről.
- A Magyar Nemzeti Bank elnökének 21/2006. (XI. 24.) számú rendelete a pénzforgalom lebonyolításáról.

Fogalmi meghatározások

American Express: a XIX. század közepén alakult társaság, amely 1958 óta bocsát ki T&A (Travel and Entertainment) terhelési és hitelkártyákat.

ATM (Automated Teller Machine) = bankjegykiadó automata: egy olyan berendezés, amely lehetővé teszi a mágnescsíkkal vagy chippel ellátott kártyával rendelkező ügyfél számára, hogy – miután PIN-kódjával igazolta, hogy a kártya jogos birtokosa –, különféle banki szolgáltatásokat vegyen igénybe anélkül, hogy felkeresse egy bankfiókot. Ilyen szolgáltatás lehet például: készpénzfelvétel a kártya mögött álló számláról, a számlaegyenleg ellenőrzése, átutalások indítása, pénzbevitel a bankszámlára, mobiltelefon-feltöltés.

Bankkártya: Lásd 1. fejezet 1. kérdés.

Betéti kártya (debit kártya): Lásd 1. fejezet 2. kérdés.

Business kártya (corporate kártya): Lásd 1. fejezet 6. kérdés.

Cash back szolgáltatás: Lásd 5. fejezet 47. kérdés.

Chipkártya: Lásd. 1. fejezet 9. kérdés.

Diners Club: nemzetközi kártyatársaság, amely 1950 óta bocsát ki terhelési kártyákat.

Dombornyomott kártya: Lásd. 1. fejezet 8. kérdés.

Egységes Euro Fizetési Övezet (SEPA): Az eurobankjegyek és -érmék 2002. évi bevezetése óta az euroövezet (azok az országok, ahol az euro a törvényes fizetési eszköz) államainak a polgárai bármely, az övezetbe tartozó országban fizethetnek ugyanazzal a pénzzel, amellyel a saját hazájukban fizetnek.

Ezek az országok ma már elérkezettnek látják az időt arra, hogy ugyanezt biztosítsák a készpénz nélküli fizetések terén is. Ez azt jelenti, hogy egyetlen bankszámláról, azonos kondíciókkal tudjanak készpénz nélküli fizetéseket (pl. átutalás, bankkártya-műveletek) lebonyolítani az euroövezetbe tartozó országok állampolgárai az övezet bármely országába, függetlenül attól, hogy melyik országban laknak, illetve vezetik a számlájukat.

A bankkártyák terén ez azt jelenti, hogy az ügyfelek az euroövezeten belül ugyanolyan könnyen és kényelmesen, ugyanolyan kondíciókkal és biztonsági feltételekkel tudják használni a kártyáikat fizetésre és készpénz felvételére, mint saját hazájukban. A SEPA létrehozásának egyik fontos mérföldköve a mágnescsíknál biztonságosabb chiptechnológiára történő áttérés 2010-ig; az euroövezeten kívüli uniós tagországoknak pedig a csatlakozásuk időpontjáig.

Elektronikus pénz: készpénz- vagy bankszámláról történő átutalás ellenében kibocsátott, kártyán vagy számítógép memóriájában tárolt pénzürték, amelyet elektronikus fizetés céljából bárki elfogad, aki a kibocsátóval erre szerződést kötött. Ha a pénzürtéket egy kártya tárolja, elektronikus pénztárcáról beszélünk.

Elektronikus pénztárca: Lásd 1. fejezet 4. kérdés

Elektronikus kártya: Lásd. 1. fejezet 8. kérdés

Elfogadó bank: az a bank, amely a kereskedői elfogadóhellyel (üzletekkel) szerződést köt a különféle védjeggyel ellátott bankkártyák fizetési eszközként történő elfogadására. A kereskedők ennek a szerződésnek az alapján biztosítják vásárlóik részére a bankkártyás fizetés lehetőségét.

Előre fizetett kártya (prepaid kártya): Lásd 1. fejezet 2. kérdés.

Elszámolás: a kártyás műveletekből adódóan a bankok egymás közti nettó tartozik vagy követel pozícióinak a kiszámítása (azaz, egy bank összesen mennyivel tartozik az összes többi résztvevő felé, vagy összesen mennyit követel tőlük). Elszámolásról beszélhetünk még a kereskedő és bankja, valamint a kártyabirtokos és bankja viszonylatában is, amikor a kereskedő, illetve a kártyabirtokos számlájának a jóváírását vagy megterhelését értjük alatta.

EMV: az elektronikus fizetési műveletekre vonatkozó, az EMVCo nemzetközi konzorcium által kialakított szabvány, amelynek részét képezi a chipkártyák interoperabilitását biztosító műszaki specifikáció is.

Fizetési eszköz (fizetőeszköz): a pénz (bankjegy és érme), valamint a különféle pénzhelyettesítő eszközök, pl. csekk, bankkártya, elektronikus pénz stb.

GBC (Giro Bankcard Ltd.) = Giro Bankkártya Zrt.: 1992-ben a kártyaüzletágban érdekelt hazai bankok részvételével alakult társaság a hazai bankkártya-kibocsátás és kölcsönös elfogadás, valamint a forgalom elszámolását biztosító számítástechnikai rendszerek kiépítésére és működtetésére jött létre. 2007. január 8. óta a Societa per i Servizi Bancari S.p.A. () tulajdonában van. Ma is a társaság végzi a GBC elszámolási körhöz tartozó bankok által kibocsátott kártyákkal lebonyolított hazai forgalom GBC-tagbankok közötti elszámolását, illetve egyéb kártyaüzletághoz kapcsolódó szolgáltatásokat is nyújt.

Gravírozott kártya: Lásd. 1. fejezet 8. kérdés.

Hibrid kártya: Lásd. 1. fejezet 9. kérdés.

Hitelkártya (credit kártya): Lásd 1. fejezet 2. kérdés.

Itermárkás (co-branded) kártya: Lásd 1. fejezet 7. kérdés.

JCB: Japan Credit Bureau. Japán nemzeti hitelkártya-társasága, amelyet 1961-ben alapítottak.

Kártyabirtokos: az a személy, aki a kibocsátóval kötött szerződés alapján jogosult a bankkártya használatára.

Kártyabirtokosi szerződés: a kártyabirtokos és a kibocsátó között megkötött szerződés.

Kereskedői elfogadóhely: azok a fizikai vagy virtuális (vagyis internetes) üzletek, amelyek bankjukkal (elfogadó bank) szerződést kötöttek a szerződésben meghatározott védjeggyel ellátott bankkártyák elfogadására, a szerződésben meghatározott feltételek szerint.

Kereskedői kártya: Lásd 1. fejezet 14. kérdés.

Kereskedői szerződés: a kereskedő és a bankja közötti szerződés, amely a két fél bankkártya elfogadáshoz kapcsolódó jogait és kötelezettségeit tartalmazza.

Kézi nyomtató (imprinter): az üzletek pénztáraiban lévő mechanikus kártyaolvasó berendezés, amelyet a kártyás fizetési művelet során használnak. Ismert még „vasaló” néven is.

Kibocsátó (kibocsátó bank): az a hitelintézet (bank, szakosított hitelintézet vagy szövetkezeti hitelintézet [takaréék-, illetőleg hitelszövetkezet]), illetőleg pénzügyi vállalkozás, amely a kártyabirtokossal kötött szerződésben kötelezettséget vállal arra, hogy az elektronikus fizetési eszköz használatát a kártyabirtokos számára biztosítja.

Kondíciós lista: a bankkártyák használatához kapcsolódó díjakat és költségeket tartalmazó lista, amelyet a kibocsátók időről időre megváltoztatnak. A módosított listát a bankfiókokban hirdetmény formájában teszik közzé, illetve jelentetik meg honlapjukon.

Könyvelés napja: az a nap, amikor egy összeg jóváírásra vagy terhelésre kerül az ügyfél számláján. Eltérhet az úgynevezett értéknaptól, amely pl. kamatszámítás esetén a kártyahasználat, vagyis a művelet tényleges napja.

Lakossági kártya (privát kártya): Lásd 1. fejezet 6. kérdés.

Mágnescsíkos kártya: Lásd 1. fejezet 9. kérdés.

MasterCard International: az 1966-ban Interbank Card Association néven alakult nemzetközi kártyarendszer 1979-ben vette fel a MasterCard nevet. Védjegyei alapján biztosított a tagbankjai által kibocsátott bankkártyák széles körű nemzetközi elfogadása.

PIN-kód (Personal Identification Number): általában négy számjegyből álló titkos (csak a kártyabirtokos által ismert) kódszám, amelyet ATM-ből történő készpénzfelvétel esetén mindig használni kell; vásárláskor vagy ezzel a kóddal, vagy aláírásával azonosítja magát a kártyabirtokos, esetenként mindkettőt kérhetik az üzletekben. A kibocsátó bank vagy személyesen adja át a kártyabirtokosnak a PIN-kódot, vagy postán kiküldi a címére. Jellemzően a bankok az utóbbi gyakorlatot követik, és a PIN-kódot ajánlott küldeményként – de soha nem a bankkártyával együtt – postázzák.

POS (Point of Sale) terminál: az üzletek pénztáraiban felszerelt elektronikus kártyaolvasó berendezés, amelyet a fizetési művelet során használnak. A mechanikus fajtája a kézi nyomtató, esetenként vasaló néven vált ismertté.

SEPA (Single Euro Payments Area): Lásd Egységes Euro Fizetési Övezet.

Számlapénz: bankszámlán elhelyezett pénz.

Teljes hiteldíjmutató (THM): egy százalékos érték, amely – mint ahogyan a neve is jelzi – a hitel teljes díját mutatja meg, azaz gyakorlatilag minden olyan költség (pl. kamat, kezelési költség, hitelbírálati díj) benne foglaltatik, amit a banknak kell fizetnünk a felvett hitel után.

Szponzor kártya: Lásd I. fejezet 7. kérdés.

Terhelési kártya (charge kártya): Lásd I. fejezet 2. kérdés.

Többfunkciós kártya: Lásd I. fejezet 3. kérdés.

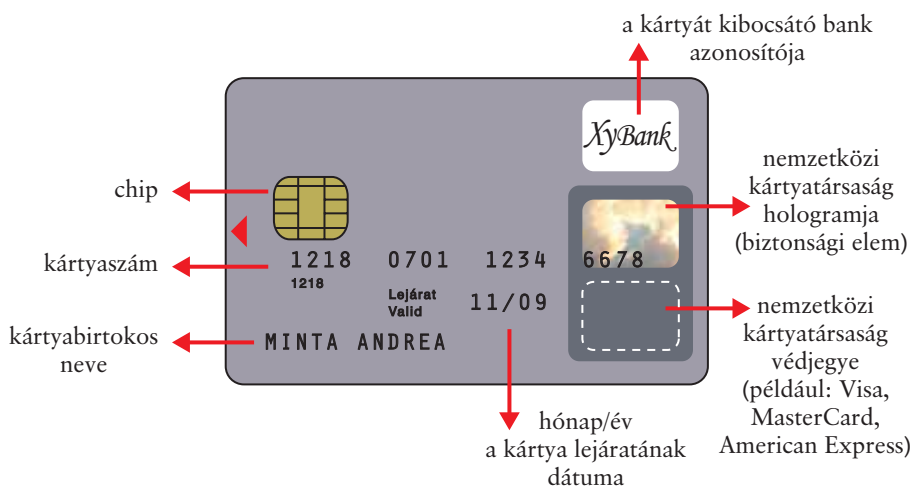
Védjegy: egy olyan szimbólum, amely azt mutatja, hogy a kártyát melyik fizetési rendszer tagbankja bocsátotta ki. Például: a MasterCard egymást részben átfedő két földgömb jele vagy a VISA tri-kolor szimbóluma. Logó néven is ismert.

Virtuális kártya: kizárólag internetes vásárlások céljára használható bankkártya. Nem feltétlenül jelenik meg plastiklap formájában, bizonyos bankok gyakorlatában csupán egy kártyaszám helyettesíti azt.

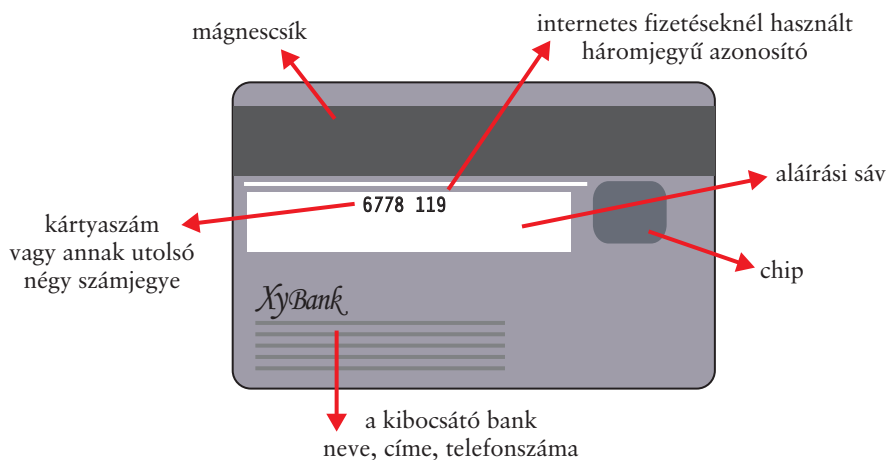
Visa International: az 1958-ban alakult BankAmericard, 1976-ban vette fel a Visa nevet. A kártya kibocsátás és kölcsönös elfogadás rendszerét világszerte működtető, hitelintézetek tulajdonában lévő társaság, amelynek védjegyei alapján biztosított a tagbankjai által kibocsátott bankkártyák széleskörű nemzetközi elfogadása.

Hogyan néz ki egy bankkártya elő- és hátlapja?

ELŐLAP

HÁTLAG

A pénzforgalomról mindenkinek 1.

Bankkártyák

2008

Nyomda: D-Plus

H-1037 Budapest, Csillaghegy út 19-21.